

Bakalářská práce

Brutalita na ledě. Nedovolené zákroky v utkáních československého národního hokejového týmu s družstvy USA a Kanady v podání dobového tisku v letech 1948-1989

Studijní program:

B0114A300071 Dějepis se zaměřením na vzdělávání

Studijní obory:

Dějepis se zaměřením na vzdělávání
Zeměpis se zaměřením na vzdělávání

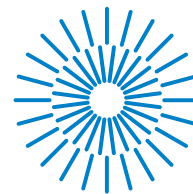
Autor práce:

Valentina Kúrová

Vedoucí práce:

PhDr. Pavel Smrž, PhD.
Katedra historie

Liberec 2025

Zadání bakalářské práce

Brutalita na ledě. Nedovolené zákroky v utkáních československého národního hokejového týmu s družstvy USA a Kanady v podání dobového tisku v letech 1948-1989

<i>Jméno a příjmení:</i>	Valentina Kúrová
<i>Osobní číslo:</i>	P21000285
<i>Studijní program:</i>	B0114A300071 Dějepis se zaměřením na vzdělávání
<i>Specializace:</i>	Dějepis se zaměřením na vzdělávání Zeměpis se zaměřením na vzdělávání
<i>Zadávací katedra:</i>	Katedra historie
<i>Akademický rok:</i>	2024/2025

Zásady pro vypracování:

Bakalářská práce bude sledovat na základě zpráv z denního tisku nesportovní zákroky, kterých se dopustili ve vzájemných zápasech hráči národních týmů Československa, USA a Kanady. Kritériem pro jejich výběr je jejich závažnost, která byla penalizována více než dvěma trestnými minutami (například šarvátka nebo zranění). Práce bude založena na analýze novinových zpráv, které informují o těchto nesportovních momentech. Cílem výzkumu bude zhodnotit práci redaktorů a postoj daných novin či autorů článků vůči faulům, způsob, jakým komentovali příčiny a průběh nedovolených zákroků a předkládali je svým čtenářům. Práce se dále pokusí zodpovědět otázku, zda a jak se měnil ve sledovaném období charakter komentářů.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování práce: tištěná/elektronická

Jazyk práce: čeština

Seznam odborné literatury:

BERNSTEIN, Ross, MCSORELY, Marty a Tony TWIST. *The Code: The Unwritten Rules of Fighting and Retaliation in the NHL*. Triumph Books, 2006. ISBN 978-1572437562.

BURSTYN, Varda. *The Rites of Men: Manhood, Politics, and the Culture of Sport*. University of Toronto Press, 1999. ISBN 978-0-8020-7725-7.

DUPPLACEY, James a Eric ZWEIG. *Století hokejových hrdinů: 100 největších hvězd v historii hokeje*. Přeložil Jaromír PŘIBYL. Bratislava: Timy, 1999. ISBN 80-8065-003-9.

JENŠÍK, Miloslav. *Zlatá kniha ledního hokeje: historie a současnost nejrychlejší sportovní hry*. V Praze: XYZ, 2011. ISBN 9788073880903.

KAMCHEN, Richard a Oliver GREG. *Don't Call Me Goon: Hockey's Greatest Enforcers, Gunslingers, and Bad Boys*. ECW Press, 2013. ISBN 978-1770410381.

LUKŠŮ, David a Aleš PALÁN. *Vladimír Zábrodský: skutečný příběh hokejové legendy*. Praha: Česká televize, 2010. Edice České televize. ISBN 9788074040405.

STRÁNSKÝ, Jiří a Kamil ONDROUŠEK. *Historie československého a českého hokeje 1908–1999*. Praha: Vyšehrad, 1999. ISBN 80-7021-308-6.

SUCHAN, František. *Nezdolní: 20 nejčastěji reprezentujících českých hokejistů očima jejich spoluhráčů*. [Plzeň]: eSports.cz, 2019. ISBN 978-80-907059-5-1.

VLK, Gustav a Karel GUT. *Zlatá kniha hokeje: z dějin československého ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1978.

ZAMAZAL, Ondřej a Milan MINÁŘ. *Čistič: pozor, píská Milan Minář!* Praha: Česká televize, 2018. Edice České televize. ISBN 978-80-7404-241-6.

Vedoucí práce:

PhDr. Pavel Smrž, PhD.

Katedra historie

Datum zadání práce:

1. září 2024

Předpokládaný termín odevzdání: 23. dubna 2025

L.S.

doc. PaedDr. Aleš Suchomel, Ph.D.
děkan

doc. PhDr. Milan Svoboda, Ph.D.
garant studijního programu

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Jsem si vědoma toho, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitou v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má bakalářská práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědoma následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

Poděkování

Chtěla bych poděkovat PhDr. Pavlu Smržovi, PhD. za odborné rady a vedení mé práce. Dále bych chtěla poděkovat Bc. Elišce Šebestové za pomoc ohledně jazykové stránky. Nakonec děkuji mé rodině a nejbližším za jejich podporu při studiu.

Anotace

Ve své bakalářské práci sleduji charakter zpráv z médií ohledně nepovolených zákroků v hokeji v období mezi lety 1948–1989. Zaměřuji se na zápasy hokejového týmu Československa proti týmu Spojených států amerických a Československa v souboji s Kanadou. Parametrem pro analýzu je trest vyšší než 2 minuty. Přibližuji příběh slavného hráče, několikanásobného mistra světa a Evropy, Jiřího Bubly, jenž byl identifikován jako „tvrďák“ 70. let 20. století. V kontextu dřívějších dekád připomínám také postavu Williama Warwicka, bitkaře 50. let, jehož styl hry výrazně provokoval jak hráče na ledě, tak diváky v hledišti. Dále také porovnávám charakter zpráv o hodnocení výkonu rozhodčích v jednotlivých utkáních jak médií, tak samotnými členy realizačních týmů družstev.

Klíčová slova

Lední hokej, denní tisk, trest, bitka, rozhodčí, násilí, USA, Kanada, Československo, zápas

Annotation

In my bachelor's thesis, I examine the nature of media reports concerning illegal checks in ice hockey between 1948 and 1989. I focus on matches between the Czechoslovak national team and the teams of the United States and Canada. The main criterion for analysis is a penalty longer than two minutes. I present the story of the renowned player, multiple world and European champion Jiří Bubla, who was identified as one of the "enforcers" of the 1970s. In the context of earlier decades, I also highlight the figure of William Warwick, a brawler of the 1950s, whose playing style strongly provoked both opponents on the ice and spectators in the stands. Furthermore, I compare the tone of reports evaluating referees' performances in individual matches, both in the media and as perceived by team staff members.

Key words

Ice hockey, daily press, penalty, fight, referee, violence, USA, Canada, Czechoslovakia, match

Obsah

Úvod.....	9
1. Kritika pramenů a literatury	11
2. Historie hokejového násilí.....	13
3. K čemu jsou v hokeji bitky?.....	13
4. Tresty mezi lety 1949-1989.....	14
5. Tvrdé zákroky v zápasech s týmem Kanady v podání médií	18
6. Tvrdé zákroky v zápasech s týmem USA v podání médií.....	34
7. Kritika rozhodčích	45
Závěr	49
Seznam příloh.....	51
Příloha č. 1 – Jiří Bubla.....	52
Příloha č. 2 – William „Bill“ Warwick	54
Příloha č. 3 – Rozhovor s Vladimírem Martincem (3. 11. 2024)	56
Bibliografie.....	59
Prameny.....	59
Pamětníci	61
Literatura	61
Internetové zdroje	62
Obrázky	63

Úvod

Toto téma jsem si vybrala z důvodu svého aktivního zájmu o hokej a jeho historii. Zvedá mě ze sedátka na stadionu každá šarvátka. Na hokej s tátou chodíme už 10 let. K hokeji mě před lety přivedl můj otec, a ačkoliv jej nesleduji od raného dětství, stal se z toho můj oblíbený sport.

Bitky k hokeji vždycky patřily. Stává se, že se na ledě soupeři mohou servat do krve a po zápase si podají ruce a většinou to už dál neřeší. Některé šarvátky se mohou stát i rutinou pro určité vzájemné zápasy. Kdo se zajímá o hokej, tak z hlavy zvládne bezpečně vybrat z každého mančaftu toho jednoho provokatéra, který vyčkává až jeho oběti prasknou nervy a půjdou do sebe. Respektive oba půjdou v lepším případě na trestnou lavici. V horším půjde jenom jeden nebo asi nejhorší možnost – odejdou z ledu rovnou do sprchy. Pravdou však je, že někdy jde opravdu do tuhého a strach o zdraví hráčů je často na místě.

Cílem mé bakalářské práce je na základě komparace a analýzy zpráv z denního tisku sledovat nesportovní zákroky, kterých se dopustili ve vzájemných zápasech hráči národních týmů Československa, USA a Kanady v období mezi lety 1948-1989. Kritériem pro jejich výběr byla závažnost, kterou rozhodčí penalizovali více než 2 trestnými minutami, např. šarvátka nebo zranění. Vybraná periodika vyšla buď v Československé (socialistické) republice, nebo v USA či Kanadě. Hodnocena je i práce redaktorů a postoj daných novin či autorů článků vůči faulům, dále pak způsob, jakým komentovali příčiny a průběh nedovolených zákroků, a předkládání informací čtenářům. Na konci se pokusím zodpovědět otázku, zda a jak se měnil ve sledovaném období charakter komentářů.

Ve druhé kapitole se zajímám o historii hokejového násilí. Zaměřuji se na fenomén tvrdosti a agresivity v hokeji, jejich historický vývoj a roli, kterou sehrály v utváření pravidel i divácké kultury. Popisuji, jak se pravidla hry přizpůsobovala fyzickým střetům na ledě, a zkoumám důvody, proč byly bitky a tvrdé zákroky vždy součástí tohoto sportu. Dále poukazuji na reakce veřejnosti a fanoušků, kteří vnímají tyto momenty jako nedílnou součást hokejového zážitku.

Ve třetí kapitole popisuji, k čemu jsou, zejména v dnešní době, v hokeji bitky. Věnuji se zde různým typům střetů v hokeji a jejich významu pro tým. Popisuji roli tzv. bitkařů, kteří chrání klíčové hráče a vytvářejí prostor pro hru. Zdůrazňuji také, že rvačky často slouží jako odvěta za nesportovní chování a mohou být jak spontánní, tak předem plánované.

Ve čtvrté kapitole rozebírám vývoj vyšších trestů, tedy větších než 2 minuty, ve sledovaném období. Představuji zde přestupky, za které se penalizace udělují. Sleduji, jakým způsobem byla pravidla upravována, jaké faktory k těmto změnám vedly a jaký vliv měly na samotnou

hratelnost. Zaměřuji se také na to, jak se postupně vyvažovala dynamika mezi náhodou a strategickými rozhodnutími hráčů a jaké principy se uplatňují při tvorbě vyvážených a funkčních pravidel.

V páté kapitole představuji život bývalého hráče Jiřího Bubly, který mimo jiné v zápasech chránil Vladimíra Martince, jenž byl menšího vzrůstu a soupeři měli tendenci si na něj dovolovat. Jiří Bubla byl součástí tzv. „zlaté generace“, která v 70. letech 20. století získala hned tři tituly mistra světa a jeden titul mistra Evropy. Využívám zde výpovědi jeho bývalých spoluhráčů a kamarádů.

Další kapitola je věnována významnému kanadskému bitkaři z 50. let 20. století Williamu Warwickovi. Rozebírám jeho profesionální cestu od začátků v NHL až po získání mistrovského titulu a také jeho specifický vztah k publiku a médiím, jenž z něj učinil kontroverzní postavu. Dále se věnuji jeho rodinnému zázemí a vlivu, který mělo hokejové prostředí na jeho vývoj jako hráče.

Sedmá kapitola už je samotná analýza nedovolených zákroků v podání médií s týmem Kanady. Zde používám přímé citace z novin, které komparují mezi sebou. Stejně metody používám i v osmé kapitole. Rozebírám v ní tvrdé zákroky v podání médií s týmem USA ve sledovaném období.

Poslední kapitola je o kritice rozhodčích. V článkách jsem často narážela na hodnocení právě jejich výkonu. V dnešní době se to už vidí zřídka. Dovolila jsem si tedy pro sudí vytvořit samostatnou kapitolu, která není ochuzená o ostrá slova vůči mužům v pruhovaném dresu, ani o politické komentáře.

1. Kritika pramenů a literatury

Zásadními texty pro tuto bakalářskou práci byly novinové články. Mezi klíčové denní tisky patřily *Rudé právo*, *deník Práce* a *Československý sport*, které jsou dostupné na webu Národní digitální knihovny. Z těchto třech tisků jsem čerpala nejčastěji, protože nejlépe pokrývají sledované období. Zejména deníky *Rudé právo*, *Československý sport* a *Lidová demokracie* byly dobrým pramenem pro hledané záznamy ze sportovních zápasů. Našla jsem v nich podrobně popsaná utkání, soupisky obou týmů, komentáře trenérů celků, ale také údaje, kolik přišlo návštěvníků na danou hru. Výjimečně jsem čerpala z *Mladé fronty*. *Rudé právo* mělo často ve svých výtiscích z období mezinárodních turnajů výpovědi zvláštního reportéra, který byl přímo na místě dění.

Zahraniční prameny jsem nacházela v knize *Zlatá kniha hokeje*¹, která nabízí komentáře nejen trenérů a hráčů, ale i právě znění zahraničních tisků. Mimo kanadských a amerických deníků poskytuje glosy novin a novinářů z různých evropských států. Dále jsem našla menší množství přímo amerických či kanadských tiskovin na Google News Archive. Menší množství z toho důvodu, že ani Američané, ani Kanadčané většinou nekomentují hru soupeře či nedovolené zákroky. Stěžují si na rozhodčí, popisují průběh, ale klíčových informací pro moji práci jsem v zámořském tisku příliš nenašla.

Z literatury jsem již zmínila knihu od Karla Guta a Gustava Vlka *Zlatou knihu hokeje*, která byla stěžejní pro tuto práci. Podrobně jsou v ní popsána mistrovství světa a olympiády až do roku 1977.² Jelikož ji napsal Karel Gut, který se sám mistrovství světa a olympiád účastnil jako hráč, a posléze i jako trenér československého týmu, jsou uvedené glosy a výpovědi autentické. Výpovědi pamětníků jsou cenným dokladem doby a událostí, zároveň je potřeba myslet na to, že mohou být ovlivněny selektivní pamětí či snahou interpretovat události ve vlastní prospěch. Ráda bych ještě zmínila knihu *Malá encyklopedie ledního hokeje*³, na které se také podílel Karel Gut. V této publikaci najdeme všechny pojmy týkající se hokeje seřazené podle abecedy. Mimo to jsou zde také výsledky všech utkání československého týmu od roku 1909 do roku 1985, což jsem z této knihy využívala asi nejvíce. Pro kapitolu „Tresty mezi lety 1949-1989“ jsem použila knihy pravidel ledního hokeje, které byly stručné a přehledné.

¹ VLK, Gustav a GUT, Karel. *Zlatá kniha hokeje: z dějin československého ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1978.

² Následující rok kniha vyšla.

³ GUT, Karel a PACINA, Václav. *Malá encyklopedie ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1986.

Ve své práci jsem nepoužila týdeník Stadion. Jedná se sice o sportovní časopis, který je plný krásných fotek a karikatur, ale jeho obsah, co se informací týče, byl pro moji práci velmi stručný. Stadion psal i o dalších sportech čili hokej v něm nemá dostatečný prostor. Tím, že vycházel jednou týdně, nebyly popisy utkání tak konkrétní a neuváděl takové informace, které jsou kritériem pro tuto práci.

2. Historie hokejového násilí

Od samého počátku k lednímu hokeji neodmyslitelně patří tvrdost, bojovnost a rvačky. Na hokejovém ledě se svádějí tvrdé souboje již celé století. Odpovědí na otázku, proč sport plodí násilí, by mohlo být více. Může to být jen o soupeření muže s mužem, hra do těla je nadčasový základ maskulinity, nebo se jedná o přípravu nováčků do válek.⁴

Na počátku 20. století, po vzniku Národní hokejové ligy, pravidla dávaly mnohonásobně více prostoru pro hrubost, což platilo i pro nedovolené zákroky hokejkou. Výsledkem toho bylo mnoho faulů a zranění. Roku 1922 se ustálilo pravidlo týkající se ran pěstmi do obličeje. Toto pravidlo sice nezakazovalo tyto surové úder, ale pouze trestalo provinilého hráče, který musel na 5 minut opustit ledovou plochu.⁵

Až ve 40. letech bylo upřesněno, co se ve hře smí a nesmí.⁶ I když velká část obecnstva obdivovala rychlost a dovednost hráčů, našli se i tací, kteří vyčkávali vypjaté události a tvrdé střety, které končily bitkou. Hokejisté dohrávali protihráče za již odpískané fauly, mstili spoluhráče a opláceli si hrubé zákroky.

To, že lidé a fanoušci si žádali napjatou atmosféru na ledě, potvrzuje událost, která se stala 13. března roku 1955, kdy Maurice Richard, jeden z nejlepších bitkařů všech dob, zasáhl protihráče Hala Layocea do hlavy hokejkou a následně dal pěstí do obličeje čarovému rozhodčímu. Richard byl suspendován prezidentem Clarencem Campbellem do konce sezóny. To pobouřilo diváky natolik, že když se Campbell příští sezónu objevil v hledišti, byl zasypán vajíčky.⁷

3. K čemu jsou v hokeji bitky?

Zpravidla existují v ledním hokeji dva druhy bitek: spontánně vyvolaná a předem naplánovaná. Bitkaři obvykle na ledě chrání své top hráče. Tito technicky nadaní, často střelci nejvíce gólů, bývají menšího vzrůstu. Aby se na ledě mohli cítit bezpečně, kryjí jim záda silní bitkaři. Díky pověsti, kterou si budují, vytváří prostor na ledě jak pro sebe, tak hlavně pro své

⁴ BERNSTEIN, Ross. *Bitkařský kodex: nepsaná pravidla bitek v NHL*. V Praze: Egmont, 2007. ISBN 978-80-252-0774-1., str. 6.

⁵ BERNSTEIN, Ross. *Bitkařský kodex*, str. 6.

⁶ VLK, Gustav a GUT, Karel. *Zlatá kniha hokeje: z dějin československého ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1978, str.140.

⁷ BERNSTEIN, Ross. *Bitkařský kodex*, str. 7-8.

spoluhráče. Pokud mají prostor na ledě, můžou střílet, přihrávat, tvořit hru, aniž by jim někdo překážel.⁸

Hlavním důvodem hokejových rvaček jsou odvety za nesportovní chování nebo nečestnou hru. Rvačka tedy může přijít v bouřlivosti hry, nebo je naplánovaná jako odplata za již proběhlý střet, který se mohl odehrát v aktuálním, nebo v uplynulém utkání. Hráči na nesportovní zákroky zpravidla nezapomínají a vyčkají, jak jen dlouho je třeba na správné situace odvetného zásahu.⁹

4. Tresty mezi lety 1949-1989

V roce 1949 se tresty dělily na 5 kategorií: menší tresty, větší tresty, tresty za hrubé chování, tresty ve hře a trestné střelení. Menší trest znamenal, že hráč musel opustit ledovou plochu na 2 minuty a nesměl za něj nastoupit ani žádný jeho spoluhráč. Tento trest se netýkal brankáře.¹⁰ U větších trestů se provinění jednoho hráče stupňovalo. Když hráč hrubě porušil pravidlo, které bylo penalizováno více než 2 minutami poprvé, opustil ledovou plochu na 5 minut, vyjma brankáře. Pokud se prohřešil a dostal větší trest podruhé, šel mimo hru na 15 minut. Po uplynutí 5 minut mohl naskočit do hry. Zbytek trestu už si odseděl jeho náhradník. Pokud snad měl být tentýž hráč potrestán potřetí v jedné hře, musel opustit ledovou plochu do konce utkání. Po 5 minutách ho nahradil ve hře jiný hráč. Tyto tresty se udělovaly po přestupcích, jakými byly: zranění v oblasti hlavy jakoukoliv částí hokejky zvednutou nad ramena, hození hokejky po puku ve středním nebo útočném pásmu, napadení tělem soupeře, napadení brankáře v brankovišti, napadení zezadu, naražení na hrazení, zranění lokty, ohrožování brankáře v brankovišti, omezování a hákování protihráče holí a rány pěstí.¹¹

Když hráč obdržel trest za hrubost, musel opustit ledovou plochu na 10 minut, nebo podle závažnosti i na zbytek utkání. Jeho náhradník však v obou případech mohl ihned naskočit do hry.¹² Desetiminutový trest rozhodčí odpískali v momentě když: 1) měl hráč hokejku delší nad předepsané rozměry, tedy nedovolená výstroj; 2) hráč narušil plynulost trestného střelení; 3) používal vulgarity ke komukoliv; 4) hráč zasahoval a argumentoval proti rozhodnutí rozhodčích; 5) hráč napadl rozhodčího či ho přidržel; 6) vhodil hokejku do diváků; 7) se zúčastnil pěstní rvačky na ledě nebo 8) opustil střídačku za účelem hádky na ledě.¹³

⁸ BERNSTEIN, Ross. *Bitkařský kodex*, str. 22.

⁹ BERNSTEIN, Ross. *Bitkařský kodex*, str. 24.

¹⁰ *Pravidla ledního hockeye*. Praha: Československá obec sokolská, 1950, str. 13-14.

¹¹ *Pravidla ledního hockeye*, str. 39-40.

¹² *Pravidla ledního hockeye*, str. 14.

¹³ *Pravidla ledního hockeye*, str. 40.

Trest za hrubé chování se ještě dělil na menší a větší. Menší trest, 12 minut, sudí udělovali, když hráč, který přišel o hokejku, přijmul vhozenou hůl na led místo toho, aby si pro ni dojel ke střídačce, nebo když trestaný hráč opustil trestnou lavici za účelem účasti hádky na ledě. kdy V takových případech po 2 minutách trestu mohl naskočit do hry náhradník. Větší trest, 15 minut, kdy po 5 minutách mohl naskočit náhradník do hry, rozhodčí mohli udělit, pokud se již podruhé ten samý hráč provinil větším trestem.¹⁴ Tresty ve hře znamenaly opuštění ledové plochy do konce utkání. Poté se už jen rozhodovalo, po kolika minutách mohl nahradit vyloučeného hráče jeho spoluhráč, což záleželo na druhu přestupku. Po 10 minutách ho mohl nahradit spoluhráč, pokud byl trest udělen podle čl. 81, tzn. úmyslné zranění, a po 5 minutách, pokud byl trest uložen podle čl. 77, tzn. kopnutí hráče, a čl. 80, tzn. pokus o zranění. Hráč potrestaný tímto trestem nesměl automaticky nastoupit v dalším zápase, dokud jeho přestupek neprojednala sekce ledního hokeje, která mu mohla uložit jakýkoliv další trest, jaký uznala za vhodný.

Každé porušení pravidel končící trestným střelením družstva, které se neprovinilo, se provádělo tak, že se položil puk na modrou čáru a na znamení rozhodčího se střelící hráč rozjel a bez přerušení jízdy se snažil trefit prostor v brance. Brankář ho mohl jakkoliv „odzbroit“ od puku, jen nesměl zahodit svoji hokejku, pokud tak učinil, byl gól uznán¹⁵ Pokud se hráč, kvůli kterému bylo odpískáno trestné střelení, dopustil nějakého porušení pravidel, ať už při své zkažené akci nebo po ní, bylo mu dovoleno ještě odehrát trestné střelení, než šel na trestnou lavici si odpykat svůj postih. Oba týmy přihlížející trestnému střelení po čas akce musely stát podél delších stran kluziště. Když některý z přihlížejících protihráčů zasáhl do útočné akce jakýmkoliv způsobem a následně se trestné střelení nepodařilo, mohlo být nařízeno nové trestné střelení a sudí udělili rušícímu hráči trest za hrubé chování.¹⁶

Za brankáře vždy odpykával jeho trest trenérem určený hráč z týmu. Brankáři taktéž nešlo připsat trestné střelení. Pokud by se brankář provinil již podruhé hrubší chybou a měl by být trestán druhým větším trestem, odchytil si nejdříve trestné střelení proti němu a poté musel opustit ledovou plochu. V takové situaci ho nahradil určený hráč z jeho týmu, nikoli však druhý brankář, který měl právo na brankářskou výstroj a na převlečení měl vyhrazených maximálně 15 minut. Stejná situace platila i pro případ, kdyby měl být brankář postižen trestem ve hře.

¹⁴ *Pravidla ledního hockeye*, str. 40.

¹⁵ *Pravidla ledního hockeye*, str. 14-15.

Pozn. Pokud by brankář nebo bránící hráč ve hře hodil ve svém obranném pásmu hůl po puku, nechal akci útočící tým dokončit a pokud nedal gól, sudí odpískal trestné střelení, pokud gól dal, trestné střelení se nekonalo. *Pravidla ledního hockeye*, str. 32.

¹⁶ *Pravidla ledního hockeye*, str. 16.

Brankář se neposlal na trestnou lavici ani za hrubost. Místo něj byl na trestnou lavici posazen hráč, který byl v dobu incidentu na ledě. Pokud brankář opustil brankoviště za účelem hádky či šarvátky, byl potrestán menším trestem.¹⁷

V roce 1964 se pozměnila pravidla trestání. Přibyl zde „*osobní trest*“ a „*trest do konce utkání*“.¹⁸ Mimo jiné zde ještě přibýlo pravidlo, které dovolovalo při menším přestupku vybrat hráče z trestaného týmu, který si půjde dvouminutový trest odsedět, jako kdyby ho spáchal on. Dále, pokud trestaný tým jedním dvouminutovým trestem, nebo více dvouminutovými tresty dostal branku, skončil automaticky první z uložených trestů. Toto ustanovení však neplatilo, pokud byla branka dána z trestného střelení. Pokud sudí provinilému hráči dal osobní trest, znamenalo to, že si šel hráč sednout na 10 minut na trestnou lavici s tím, že na led místo něj šel okamžitě jeho náhradník. Kdyby se tentýž hráč znovu tvrdě provinil a dostal by opět, již druhý, osobní trest, šel mimo led do konce utkání, tzn. okamžitě se musel odebrat do šatny a místo něj rovnou nastoupil na ledovou plochu jeho náhradník. Hráči, který dostal, byť jeden osobní trest, byla odebrána hokejová registrační kartička a jeho zákrok byl souzen příslušnou sekci ledního hokeje. Dokud nebyl jeho případ řádně projednán, nesměl zasáhnout do žádného utkání. To samé platilo pro hráče, který by v utkání dostal trest do konce utkání. Okamžitě se odebral do šatny, po 10 minutách za něj nastoupil náhradník a po utkání mu byla odebrána registrační karta hokejisty. Nesměl hrát, dokud se jeho případ neprojednal a sekce ledního hokeje nevznesla stanovisko k zákroku.

Po zahájení nájezdu trestného střelení se směl akci provádějící hráč pohybovat pouze směrem dopředu, tedy k bráně soupeře. Jakmile hráč vystřelil, jeho pokus skončil. Skóre nemohl navýšit tím, že by puk ještě dohrál po odražení. Gól byl uznán, když puk celým svým obsahem přešel brankovou čáru.¹⁹

Jelikož na trestné lavici si mohli dle pravidel odpykávat trest najednou pouze dva hráči ze stejného týmu, používal se tzv. „*odložený trest*“. Ve chvíli, když by fauloval ve hře třetí hráč, jeho trest se odložil do doby, dokud neskončil trest jednoho ze dvou hráčů. Sednout si na trestnou lavici šel ale hned, ve hře mohl být zastoupen jiným hráčem.²⁰

Hra tělem, tzv. bodyčekování, byla povolena na vlastní polovině hřiště bránícím hráčům, pokud jej některý hráč provedl i jinde, tedy na vlastní útočné polovině, uložil se hráči menší trest. Pokud hráč dohrál protihráče tělem zezadu, při bodyčku povyskočil, nebo napadl tělem

¹⁷ Pravidla ledního hockeye, str. 16-17.

¹⁸ ADAMEC, Quido. *Pravidla ledního hokeje: platná od 1. září 1964*. Praha: Státní technické nakladatelství, 1964, str. 25.

¹⁹ ADAMEC, Quido. *Pravidla ledního hokeje: platná od 1. září 1964*, str. 26-28.

²⁰ ADAMEC, Quido. *Pravidla ledního hokeje: platná od 1. září 1964*, str. 30.

brankáře v brankovišti, udělil se mu větší trest. U zákroku vražení na hrazení se rozlišovala závažnost přestupku podle prudkosti vražení. Každopádně se trestalo, pokud u toho narážející hráč použil hokejku, loket, nebo ho u hrazení podrazil. Tento typ zákroku se ale ne vždy musel trestat. Mohlo proběhnout i čistě, tzn. přitlačení, přidržení protihráče u mantinelu.²¹

Menší trest se ukládal i za použití tzv. *nedovolené rybičky*, kdy se hráč provinil tím, že se po břiše sklouzl proti jízdě protihráče a jeho úmysl při tom nebyl se dotknout kotouče. Větší trest se uložil poté, co se u tohoto nedovoleného zákroku atakovaný zranil. Stejně to platilo i u použití lokte nebo kolene při napadení.²²

Větším trestem nebo trestným střelením se řešil přestupek ‚hození hole‘ a to v tom případě, že hráč hodil hokejku nebo jiný předmět v jakémkoliv pásmu. Pokud jej vyřešil rozhodčí trestným střelením, větší trest se již neuděloval. Hraní vysokou holí se trestalo větším trestem, pokud hráč s vyzdviženou hokejkou nad ramena zranil soupeře v oblasti hlavy a krku.²³

Při napadení protihráče pěstí se provinivšímu hráči udělil trest do konce utkání. Po uplynutí 10 minut ho mohl nahradit spoluhráč, který musel místo trestaného zaujmout místo na trestné lavici. Pokud však pěstní souboj pokračoval, hráč, který ránu oplácel, obdržel větší trest nebo po uvážení rozhodčích mohl i původně napadený hráč dostat trest do konce utkání. Hráč, který se rval mimo led nebo s protihráčem, který byl mimo led, mohl obdržet také osobní trest do konce utkání. Stejně se řešilo i kopnutí hráče bruslí.

Za pokus o zranění a úmyslné zranění kohokoliv ve hře i mimo ni, např. realizačního týmu soupeře či diváka, se uděloval provinilému hráči trest do konce utkání. I v tomto případě platilo, že po 10 minutách hry mohl místo něj nastoupit do hry náhradník, který musel odsedět trest na trestné lavici místo potrestaného spoluhráče.²⁴

Hrubé a neukázněné chování penalizovali rozhodčí osobním trestem. Mezi to patřila gestikulace na rozhodčího či kritika jeho rozhodnutí, používání hrubých slov vůči rozhodčím a pomocným činovníkům, úmyslné strkání nebo vražení do rozhodčího.²⁵

V roce 1982 se ustálilo pravidlo „*doplňující disciplinární opatření*“, které umožňovalo příslušné disciplinární komisi po skončení zápasu prohlédnout jednotlivé zákroky zápasu a zpětně udělit tresty bez ohledu, zda byl ve hře skutek odpískán.²⁶ Objevil se zde také nový

²¹ ADAMEC, Quido. *Pravidla ledního hokeje: platná od 1. září 1964*, str. 64-65.

²² ADAMEC, Quido. *Pravidla ledního hokeje: platná od 1. září 1964*, str. 72-73.

²³ ADAMEC, Quido. *Pravidla ledního hokeje: platná od 1. září 1964*, str. 78.

²⁴ ADAMEC, Quido. *Pravidla ledního hokeje: platná od 1. září 1964*, str. 81-82.

²⁵ ADAMEC, Quido. *Pravidla ledního hokeje: platná od 1. září 1964*, str. 54-55.

²⁶ ADAMEC, Quido. *Pravidla ledního hokeje: vydání 1982 (platné od 1. července 1982)*. 6. přeprac. vyd. Praha: Olympia, 1982, str. 29.

pojem „*krosček*“, tedy zákrok, kdy hráč držel hokejku oběma rukama a zároveň se hůl nedotýká ledu²⁷, který se trestal větším trestem, pokud byl veden zezadu.²⁸

5. Tvrdé zákroky v zápasech s týmem Kanady v podání médií

Dnešní hokejisté 21. století si už bez přikázané výstroje nedokáží hru představit. Což platí také o divácích. Nedovolené zákroky jsou pro hokej již běžnou praxí. Člověk v zápalu emocí a hry jedná rychleji, než by měl a chtěl. V běžném životě by hokejový bitkař nenapadl někoho, kdo by do něj vrazil na chodníku, ale ve hře stačí málo a soupeř by už ležel na ledě. Při rozhovorech s novináři není poznat, jak je daný hráč obávaný mezi protihráči. Druhá polovina 20. století byla poměrně bohatá na tvrdou hru. Tato část rozebírá nedovolené zákroky v podání týmu Kanady v zápasech s československou hokejovou reprezentací.

O olympijském zápase ČSR versus Kanada ve Svatém Mořici ve Švýcarsku 6. února roku 1948 psal zpravodaj *Reuter* následovně: „*Čechoslováci dokonale zastavovali kanadské tanky, které musely často brzdit a nedostávaly se ani k tomu, aby zaujaly palebné postavení. Byla to strategicky vedená bitva, ve které se ani jedna strana nedopustila nejmenší taktické chybičky. Uznání zasluhují jak bojovníci na ledě, tak vojevůdci za mantinely.*“²⁹ Týmy Kanady a Československa na pátých olympijských hrách ve Svatém Mořici výrazně výkony překonávaly ostatní výběry. V tomto finálovém zápase nechyběla nápaditost, hravost a technika, ale ani ostré lokty a důrazná hra. I tak ale skončil zápas nerozhodně bez branek a kanadský výběr vyhrál na lepší poměr branek v turnaji.³⁰ Avšak *Reuter* se vyjadřuje nebývale satiricky a metaforicky oproti jiným zámořským zpravodajům. Dalo by se spíše předpokládat, že taková přirovnání by vyšla spíše z úst československých komentátorů a zpravodajů. Soudě dle dalších prozkoumaných zdrojů, více zmíněný komentář, byl jediným tohoto satirického charakteru.

Rudé Právo se zmiňovalo o tvrdé hře kanadského týmu na mistrovství světa ve Stockholmu v rozsáhlé kapitole ve výtisku z 16. února 1949: „*Již od začátku utkání hráli kanadští hráči velmi tvrdě a po jednom z ostrých zákroků byl v páté minutě zraněn vedoucí našeho druhého útoku Bouzek, který se již do konce zápasu na led nevrátil. V sedmé minutě jsme měli další příležitost, ale Ganga napadl zezadu Konopásky, za což byl vyloučen. (...) Poslední čtyři minuty*

²⁷ Hokej.cz. In: *hokej.cz* [Online]. [Vid. 25. 06. 2024]. Dostupné z: <https://www.hokej.cz/pravidlo-607-kroscek/434>.

²⁸ ADAMEC, Quido. *Pravidla ledního hokeje: vydání 1982 (platné od 1. července 1982)*, str. 89.

²⁹ VLK, Gustav a GUT, Karel. *Zlatá kniha hokeje*, str. 116.

³⁰ VLK, Gustav a GUT, Karel. *Zlatá kniha hokeje*, str. 116.

prvé třetiny jsme měli velikou převahu, ale Kanadáné, díky nevybíravým prostředkům, se ubránili. V této fázi hry měla Kanada neustále vyloučeného hráče.“ Závěrem Rudé právo předkládalo poměr vyloučených hráčů. Na kanadské straně bylo uděleno šestnáct trestů, z toho „dvě velmi problematická vyloučení“, oproti československé hráčské lavici, která čelila pouze 4 dvouminutovým oslabením. Rudé právo hodnotí výstup Československa v tomto zápase výhradně kladně. Dodává, že se českoslovenští hráči nenechali strhnout k nebezpečné hře, čímž si naklonili i tribunu na svoji stranu.³¹

O témže zápase píše Lidové noviny následovně: *„Se strany Kanadánů k tomu třeba ještě připočítat tvrdost, zacházející zhusta do bezohlednosti. (...) Proti vyrovnanějšímu mužstvu Československa uplatňovali kanadští hráči spíše hru jednotlivců anebo útoky dvojic, které byly nebezpečné zejména rychlostí. (...) To se totiž naši ujali vedení brankou Zábrodského po pěkné útočné akci s Konopáskem. Byl to signál k vystupňování bojechtivosti našich soupeřů, kteří byli nebezpeční zejména ve chvílích, kdy měli na ledě všechny hráče. Bylo to ovšem zřídka, protože za své surovosti pykali kanadští hráči na lavici provinilců jen s malými přestávkami.“* Lidové noviny potvrzují dramatický děj, který již popisovalo Rudé právo. Kanadská hra byla mimořádně tvrdá, což ukazují již zmíněné statistiky vyloučení v zápase. Takový bojovný způsob hry si obhajoval vedoucí kanadského hokejového mužstva Silverman: *„V Kanadě se tak hraje a my tak budeme hrát i příště.“³²* Zápas přímo sledoval Josef Laufer, novinář, sportovní redaktor a komentátor.³³ *„Netrvalo ani pět minut, co jsme ztratili vedoucího druhé řady Bouzka, který po hrubém zákroku kanadského obránce byl zraněn, opustil ledovou plochu a již si ve Stockholmu nezahrál. V té chvíli jsem byl u mikrofonu a zřetelně jsem viděl, kterak Kanadán bruslí kopl Bouzka do kolena, takže se náš hráč skácel na led. Na jeho místo zaskočil Mizera a velmi úspěšně si počínal. Rozhodčí – Švéd Ahlin a Švýcar Hauser – nestačili trestat Kanadány za nedovolené zákroky, co chvíli byl soupeř v číselné nevýhodě, do konce třetiny však toho naši nedokázali využít.“³⁴* Zde je vidět velmi rozdílný úhel pohledu na hru obou týmů. Čechoslováci byli doslova hrou Kanady pohoršení, načež Kanadáné si byli velmi dobře vědomi, jak hrají a jen zkoušeli, jaké hrubosti jim u rozhodčích všechny projdou. Ve všech třech československých zdrojích narážíme na shodné informace, týkající se vyhoceného

³¹ Rudé právo: orgán Československé sociálně demokratické strany dělnické. V Praze: [s.n.], 16.2.1949, 29-30(39), s. [4]. ISSN 0032-6569. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:1529cfe0-6a80-11e8-bfeb-5ef3fc9bb22f>. [Vid. 21. 03. 2024]

³² Lidové noviny. Praha: Syndikát českých spisovatelů, 17.2.1949, 57(40***), s. 6. ISSN 0862-5921. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:16e639f8-31d8-478b-8586-6cce8ebffc40>. [Vid. 21. 03. 2024].

³³ LAUFER, Josef a STECKER, Marcel. *Hokej můj osud*. 2. rozš. a dopl. vyd. Praha: Mladá fronta, 1962, str. 114.

³⁴ VLK, Gustav a GUT, Karel. *Zlatá kniha hokeje*, str. 133.

zápasu Československa a Kanady. Průběh svým způsobem potvrzuje i samotný aktér z kanadského mužstva Max Silverman, dle kterého je správný právě tvrdý přístup ke hře. O tomto zápase se nezmiňují ani žádné z dostupných zámořských periodik, což potvrzuje hypotézu, že je ostrá hra v Kanadě běžnou záležitostí.

Dne 19. února 1952 se v Oslu odehrál snad nejdrsnější zápas celých šestých zimních olympijských her. *Mladá fronta* informovala čtenáře o nesportovním chování kanadského národního mužstva. „Do poslední třetiny nastoupili Kanadčané zřejmě s heslem „vítězství stůj co stůj“. (...) Bezohledná hra kanadských obránců zastavuje časté útoky našich hráčů. Ani přesilové hry nedovedli naši znovu využít, když byl vyloučen Pollock. Naopak to byli Kanadčané, kterým se podařilo Gibsonem vstřelit čtvrtou branku. „Díky“ zásahům rozhodčích hrálo naše mužstvo od 9. do 11. minuty se třemi hráči proti pěti kanadským, když byli vyloučeni Ošmera a Vl. Bubník. Naši se ubránili, ale opět nedovedli využít pětiminutového oslabení soupeře, když Robertssona poslal Švéd Ahlin za ukázkou boxerského umění na Ošmerovi na 5 minut ze hry. Od 16. minuty, kdy byla opět obě mužstva v plných sestavách, vystupňovalo se tempo i tvrdá hra Kanadčanů, proti které bylo všechno úsilí našich útočníků bezvýsledné.“³⁵

Kanadský tisk obhajoval drsnou hru svých hráčů. „Pak oba kluby vyrazily a sehrály nejdrsnější zápas, jaký tento turnaj viděl. Kanada vyhrála 4-1. Bylo tu sekání, hákování, držení, dokonce i mírná pěstní bitka v podání Kanadčana Gordieho Robertsona. (...) Když hra skončila, požádal české hráče, aby se postavili na střed ledové plochy. Podal si s každým ruku, pak sáhl do kapsy a každému českému hráči daroval kanadský olympijský odznak. Zápas byl skvělý. Na rozdíl od jiných evropských týmů, které hráče Edmonton Mercurys potkali, hrají Češi více kanadským stylem. Chybí jim jen jedna věc – znalost solidního bodyčekingu. (...) Poté začal bodyčeking naplno a velký dav norských fanoušků vypískal Kanadčany, aniž by pochopil, že tohle vše je součást hokeje. Útočník Billy Gibson vyrovnal skóre před koncem první třetiny a přidal další gól v poslední třetině, aby vedl Kanadčany k vítězství. Bruce Dickson a Robertson se postarali o další góly. Robertson byl vyloučen v poslední třetině, když dostal pětiminutový trest za bitku s českým hráčem.“³⁶

Pochvala a uznání od kanadského trenéra bylo jistě konejšivé. Jako u předchozího analyzovaného zápasu výše, vidíme oba úhly pohledu na tvrdou hru. Kanadčané byli na svůj

³⁵ Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 21.2.1952, 8(44), s. 3. ISSN 0323-1941. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:c244266e-2f24-4075-a813-906a04737b2a>. [Vid. 13. 03. 2024].

³⁶ The Calgary Herald: Calgary [Canada], 20. 2. 1952, s. 22. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=0SxkAAAAIBAJ&lpg=PA22&dq=czechoslovakia%20hockey%20oslo%201952&hl=cs&pg=PA22#v=onepage&q=czechoslovakia%20hockey%20oslo%201952&f=false>. Vlastní překlad. [Vid. 19. 06. 2024].

styl hokeje pyšní a nehodlali jej měnit. Hra tělem, dle sledovaných zpráv, byla v zámoří běžnou praxí. Českoslovenští hráči se takové hře nedokázali přizpůsobit, kvůli čemuž podlehlí Kanadě 1:4.³⁷ *Mladá fronta* naříkala, Kanadťané si libovali. Z obou zpravodajských komentářů vyplývá, že Kanada hrála lepší hokej než Československo. Při vytváření článku v pražské redakci možná zapůsobila frustrace z prohraného zápasu a bezmoc proti síle Kanadťanů. Článek nám podsouvá představu tvrdé hry, která obsahovala i pár šarvátek mezi hráči, které jsou v hokejové hře naprosto běžné. Zde však narážíme na mystifikaci ze strany deníku, jenž na čtenáře přenáší víc zlosti směřované ke kanadskému týmu, než bylo nutné. Po srovnání příspěvků, kdy v tom kanadském nevidíme žádnou vyloženou zášť k československým hráčům, působí úryvek vytažený z *Mladé fronty* příliš přehnaně kriticky vůči celkové hře soupeřů. Frustrace je přirozenou součástí každého poraženého jedince, kdy je obvykle cítit křivda a nespravedlnost ze všech stran a nenechá na sebe dlouho čekat hledání viníka.

Proti Kanadě však neútočili pouze Čechoslováci. 28. února o kontroverzní situaci píše *The Leader-Post*, kanadský deník ze Saskatchewanu. Po odehrání posledního finálového zápasu se ozval i tým Sovětského svazu, který na turnaji vůbec nepůsobil. V moskevském tisku *Trud* bylo zveřejněno obvinění kanadského mužstva, které mělo schválně remizovat v posledním finálovém zápase s mužstvem USA. Tento výsledek jejich vzájemného zápasu měl dostat Čechoslováky ze solidního druhého místa celkového pořadí. V té době se zápasy nedohrávaly na rozhodný výsledek (tudíž nebylo prodloužení ani nájezdy) a rozhodoval počet vsítných a inkasovaných branek. Kanada to tedy mohla mít dobře spočítané, aby geografické sousedy dostala ze čtvrtého místa na druhé. Předseda Mezinárodní federace ledního hokeje dr. Fritz Kraatz se vyjádřil k těmto výrokům, že jsou „*tak hloupá, že nemá smysl o nich mluvit.*“ Avšak tisk *Trud* si stál za svou pravdou „*zákulisní dohoda byla tak zřejmá, že i buržoazní norský tisk byl nucen se k tomu vyjádřit.*“ Proti těmto tvrzením se postupně ohrazovali i rozhodčí nebo prezident kanadské amatérské hokejové asociace a označili je za troufalost. Se shodným počtem bodů, a dokonce i stejným poměrem vsítných a inkasovaných gólů, se na třetím místě sešly týmy Československa a Švédska. Ti hráli tedy rozhodující zápas o titul druhého vicemistra světa, ve kterém Čechoslováci podlehlí Švédům 5:3 a museli se medailových příček vzdát.³⁸

Curyšský Sport, tisk ze Švýcarska, se o zápasu mezi Čechoslováky a Kanadťany na mistrovství světa v ledním hokeji v Kolíně nad Rýnem 26. února 1955 zmiňoval následovně:

³⁷ GUT, Karel a PACINA, Václav. *Malá encyklopedie ledního hokeje*, str. 75.

³⁸ The Leader-Post, Regina, Saskatchewan [Canada]: 28. 02. 1952, s. 24. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=bvBTAAAIIBAJ&lpg=PA24&dq=ice%20hockey%201952%20czechoslovakia%20oslo&hl=cs&pg=PA24#v=onepage&q&f=false>. Vlastní překlad. [Vid. 20. 10. 2024].

„Hra Kanad'anů je nepředstavitelně tvrdá, jejich dravá bojovnost převyšuje někdy jejich fyzické možnosti. Žádají na svalech více než na rozvaze a smyslu pro hru. (...) Dlouho to vypadalo, že zvítězí duch nad hmotou, hlava nad tělem, neboť českoslovenští hokejisté se elegantně a obratně dostávali z drtivých lavin kanadských těl. (...)“³⁹ Rudé právo tvrzení o tvrdé kanadské hře potvrzovalo, a ještě konkrétněji popisovalo: „Kanad'ané k svému vrcholnému výkonu přidali řadu surových zákroků. Každou chvíli museli rozhodčí posílat některého hráče kanadského mužstva na trestnou lavici, kde se vystřídalo devět vyloučených Kanad'anů. Kanad'ané hráli celých 23 minut oslabení o jednoho vyloučeného hráče. (...) Udrželi i o čtyřech nebo třech hráčích souvislé řady a udrželi touš ve střední třetině. Z jejich mužstva byli nejlepší bratři Warwickové, z nichž Bill Warwick byl jedním z nejhrubších hráčů na ledě.“⁴⁰

Karel Gut, trenér československého celku, hodnotil tento zápas s Kanadou jako nejlepší dosud sehraný. Byť ještě 10 minut před závěrečnou sirénou Čechoslováci vedli 3:2, jednogólový náskok neudrželi a díky trefě, mimo jiné, Billa Warwicka prohráli 5:3. Českoslovenští reprezentanti si touto ztrátou rozhodně neudělali ostudu. Ostatní soupeři uznávali jejich disciplínu, kreativitu a sympatické pokorné chování.⁴¹ Tento zápas brali Kanad'ané nejspíše jako odvetu za přípravné utkání, ve kterém s Čechoslováky remizovali.

Nerozhodné skóre nebylo pro kanadské mužstvo příliš uspokojivé, které redaktoři z *The Vancouver Sun* nazvali jako „hořkou pilulku pro západní diplomatické zástupce“. Dále chválí československý tým, protože většinu zápasu kanadský tým přehrávali. Zámořský tisk se vyjadřuje pouze k zápasu, který proběhl ještě před začátkem samotného mistrovství světa. Po něm cítili Kanad'ané křivdu od československých rozhodčích a trenér Grant Warwick se v článku mimo toho ohání jejich polovičatou hrou.⁴² Československá periodika si vzájemně nerozporují v tvrzeních. Příspěvek z curyšského tisku není z pohledu nezávislého pozorovatele konkrétní, jako ten z *Rudého práva*. Nezmiňuje konkrétní jména, nebo tresty, ale souhrnné chování obou týmů pomocí metaforických slovních obrátů.

Kanadský tisk *Ottawa Citizen* o propadáků Československého mužstva na olympijských hrách roku 1956 v Cortina d'Ampezzo: „PRAHA (Reuters) — Českoslovenští hokejoví fanoušci

³⁹ VLK, Gustav a GUT, Karel. *Zlatá kniha hokeje*, str. 184.

⁴⁰ Rudé právo: orgán Československé sociálně demokratické strany dělnické. V Praze: [s.n.], 27.2.1955, 35-36(57), s. [6]. ISSN 0032-6569. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:2e9eecd5-f80e-4b54-b9c6-12fa72c14882>. [Vid. 20. 04. 2024].

⁴¹ VLK, Gustav a GUT, Karel. *Zlatá kniha hokeje*, str. 181-182.

⁴² The Vancouver Sun [Canada]: 21. 02. 1955, s. 14. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=xztIAAAIBAJ&lpg=PA14&dq=ice%20hockey%20germany%201955%20czechoslovakia&hl=cs&pg=PA14#v=onepage&q=ice%20hockey%20germany%201955%20czechoslovakia&f=false>. Vlastní překlad. [Vid. 20. 10. 2024].

očekávají drastickou reorganizaci mezi hráči a funkcionáři jejich národního týmu po neočekávaně špatném výsledku na Zimních olympijských hrách 1956 v Cortině, v Itálii. Hokej je národním sportem Československa a fanoušci stále diskutují o tom, proč tým skončil předposlední v závěrečném kole, vyhrál pouze jeden zápas, ačkoli se očekávalo, že získá alespoň třetí místo. Rusko vyhrálo, Spojené státy byly překvapivě druhé, Kanada zklamáním třetí a Švédsko čtvrté. Češi se dříve pyšnili nejsilnějším hokejovým týmem v Evropě. Jejich selhání v Cortině je považováno za národní sportovní katastrofu. Kritici, kteří hledají důvody tohoto neúspěchu, napadli téměř každou oblast tohoto sportu. Obvinili hráče z arogance, rozmazlenosti, nedostatku soudržnosti a bojového ducha.“⁴³

Kapitán družstva z roku 1956 se ke Cortině vyjadřoval jako o „černé skvrně českého hokeje“. Trenér mužstva, Vladimír Bouzek, popsal turnaj v Cortině jako „vyvrcholení hokejových omylů padesátých let“.⁴⁴ Československý sport přisuzuje propad v utkání vyčerpání po předešlém klání s týmem Polska. Dále uvádí, že Kanadčané předvedli daleko sofistikovanější výkon než v přípravném zápasu. V neposlední řadě byli dle deníku rozhodčí, Hauser a Ahlin, kteří „pískali velmi úzkostlivě a častým vylučováním za docela nepatrné přestupky rozbili hru, takže mužstva hrála v neúplném složení“, což evidentně narušovalo chod celého zápasu.⁴⁵ Tyto informace potvrzovaly i zprávy z *Rudého práva*, které zmiňovaly více méně stejná stanoviska. Vítězství Kanady bylo zasloužené. Problém tehdejšího československého týmu byl, že při nepříznivém skóre ubíral na výkonu. Naopak u Kanadčanů takové selhání nehrozilo. Ani v *Rudém právu* po prohraném zápase nechybí kritika sudích⁴⁶. Rozdíl v interpretaci daného zápasu v československém tisku je minimální. Narativ je víceméně stejný. Oproti reálným aktérům zápasu, jimiž jsou výše zmínění trenér mužstva Vladimír Bouzek a kapitán Karel Gut⁴⁷, kteří byli velmi zklamaní z nasazení, výkonu i výsledku jejich týmu, projev československých hráčů deníky kritizovaly minimálně, téměř mizivě. Úplně odlišným způsobem utkání, spíše tedy propad Čechoslováků, popisoval ottawský tisk. Ten se zaměřil právě na kondici a úroveň soupeře ve společném zápase, která schytala ostrou odezvu z řad

⁴³ Ottawa Citizen, Ottawa [Canada]: 24. 3. 1956, s. 13. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=WLcxAAAAIBAJ&lpg=PA13&dq=czechoslovakia%20hockey%20cortina%201956&hl=cs&pg=PA13#v=onepage&q=czechoslovakia%20hockey%20cortina%201956&f=false>. Vlastní překlad. [Vid. 22. 04. 2024].

⁴⁴ VLK, Gustav a GUT, Karel. *Zlatá kniha hokeje*, str. 193-194.

⁴⁵ Československý sport: [Praha]. Praha: Orbis, 31.01.1956, 4(13), s. [1]. ISSN 0323-1224. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:7f622740-cd9d-11ea-903c-5ef3fc9ae867>. [Vid. 22. 10. 2024].

⁴⁶ Rudé právo: orgán Československé sociálně demokratické strany dělnické. V Praze: [s.n.], 31.1.1956, 36(31), s. [4]. ISSN 0032-6569. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:62c572c6-8022-4883-a42b-e2f5fb7011d0>. [Vid. 21. 10. 2024].

⁴⁷ Český hokej. In: www.ceskyhokej.cz [Online]. [Vid. 22. 10. 2024]. Dostupné z: <https://www.ceskyhokej.cz/kapitani-reprezentace-na-zoh-a-ms>.

vlastních fanoušků. Čechoslováci byli evidentně zvyklí na perfektní výsledky, které končily minimálně na stupních vítězů a tento turnaj pro ně byl ledovou sprchou.

V deníku *Práce* mluvili redaktoři o kanadském výběru docela jinak, než bylo dosud zvykem. Na v pořadí již 25. mistrovství světa v Oslu 7. března 1958 se Kanadčané v zápase proti ČSR blýskli v nejlepším světle. „*Kanadčané ukázali, že jsou nejvyspělejším kolektivem houževnatých, silných, rychlých a technicky jedinečných hráčů, kteří dovedou hrát i v plném tempu. Je to pět obránců i pět útočníků vždy na ledě. Útoky jsou zcela vyrovnané a jsou jedinečné právě v zakončení akcí před brankou, kde se stupňuje jejich síla a dovednost. Právě v té jistotě zakončení předstihují i sovětské hokejisty. Jsou to tvrdí chlapi, které jen tak někdo neodstrčí ani nezadrží.*“ Bohumil Rejda, trenér československé reprezentace po zápase řekl: „*Považuji kanadské mužstvo za nejlepší celek, proti jakému kdy ČSR hrála. Nestane se jim, aby neproměnili vypracované příležitosti. Jistota na bruslích a síla v konci, to je jejich přednost. Porážka, i když je vyšší, než mohla skutečně být, není za těchto okolností hanbou.*“⁴⁸ Precizní hrou si Kanadčané dojeli pro vysoké vítězství 6:0.⁴⁹ Kanadu na tomto mistrovství světa reprezentoval tým Whitby Dunlops, jenž byl amatérský klub pocházející z Ontaria. Tito mladíci získali možnost zastupovat Kanadu v Oslu díky výhře Allanova poháru.⁵⁰ Československý sport přisuzoval vysokou prohru přílišnému respektu ze silného soupeře. Zmiňoval fakt, že většina československých hráčů doposud neměla možnost zasáhnout do takto náročných utkání, tudíž byli nezkušení hrát v takovém tempu. V závěru utkání již Čechoslovákům docházely fyzické síly a začaly se projevovat staré šrámy.⁵¹ Z uvedených zdrojů se žádný zásadně neliší od ostatních. Čechoslováci přijali hořkou prohru velmi sportovně. Sem tam se objevila průpovídka, že takto vysoké skóre zavinily hlavně chyby hráčů Československa místo přesné střelby Kanadčanů, ale v konečném důsledku si kanadský celek vysloužil v roce 1958 v československém tisku velké uznání.

Stockholm hostil roku 1963 již 30. mistrovství světa. Ve Švédsku tou dobou byl hokej nejpopulárnějším zimním sportem. Nacházelo se zde přes 60 kluzišť. Dne 12. března se odehrál v hale Johannesov⁵² zápas ČSSR versus Kanada, který nakonec skončil vyrovnaně.⁵³ V *Rudém*

⁴⁸ *Práce*: [Čechy]. Praha: Deník *Práce*, 08.03.1958, 14(58), s. 6. ISSN 0231-6374. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:487686b0-5710-11e7-b6dc-001018b5eb5c>. [Vid. 10. 04. 2024].

⁴⁹ GUT, Karel a PACINA, Václav. *Malá encyklopedie ledního hokeje*, str. 77.

⁵⁰ Ontario Sports Hall of Fame. In: ontariosportshalloffame-com. [Online]. [Vid. 27. 06. 2024]. Dostupné z: <https://ontariosportshalloffame.com/1958-whitby-dunlops/>.

⁵¹ Československý sport: [Praha]. Praha: Orbis, 08.03.1958, 6(49), s. [2]. ISSN 0323-1224. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:cd1172e0-0289-11eb-a006-005056827e51>. [Vid. 22. 10. 2024].

⁵² VLK, Gustav a GUT, Karel. *Zlatá kniha hokeje*, str. 253.

⁵³ GUT, Karel a PACINA, Václav. *Malá encyklopedie ledního hokeje*, str. 78.

právu se pouze zmiňoval vyšší trest za nesportovní chování pro kanadského hráče: „*Ve 13. minutě byl na dvě minuty vyloučen Ferguson a za nesportovní chování při tomto vyloučení byl jeho trest navýšen na 10 min.*“⁵⁴ Deník *Práce* psal o tomto zápasu: „*Ve 13. minutě vyrovнал Jiřík, o minutu později byl vyloučen Valtr a o 20 vteřin poté ho následoval Potsch. Trojka Tikal, Sventek a Bubník se však úspěšně bránila, k čemuž jí pomohlo i to, že mezi tím byl také vyloučen Kanadčan Ferguson, takže početní převaha našeho soupeře se zmenšila.*“⁵⁵ Jelikož byl důvod desetiminutového vyloučení „pouze“ konfrontace mezi rozhodčím a kanadským hráčem, nijak dál nebyl v člancích rozebírán, jak by nejspíš byl, kdyby se jednalo o vyloučení po rvačce či hrubším zákroku vůči hráči československého mužstva.

Ve vysokých obrátkách probíhalo i utkání na olympijských hrách v Innsbrucku 7. února 1964. *Rudé právo* popisovalo sice tvrdou, ale vzrušující hru na velmi vysoké úrovni: „*V 16. minutě byl zraněn Bubník u oka holí Ackervallovou a byl vyřazen ze hry. Čs. mužstvo zahájilo dlouhou, pětiminutovou přesilovku. Na pravém křídle hrál vedle Waltra Golonka. Kanadčané se však ubránili, hlavně tvrdou hrou na tělo u své branky.*“⁵⁶ Silová vyrovnanost mezi oběma týmy nevydržela celý zápas. Kvůli počátečnímu náporu se Kanadčané vyčerpali dřív, než zvládli vyčerpání soupeře. Deník *Práce* mimo jiné odkazoval na perfektní výkon z hlediska ukáznenosti. „*Přestože Bubníkovo zranění před koncem první třetiny (kapitán mužstva má tržnou ránu nad obočím a velké bolesti hlavy – je nepravděpodobné, že by mohl dnes proti Švédům nastoupit) bylo pro nás mnohem větší handicap než odstoupení Forhana (...)*“⁵⁷

Ke chvále disciplinovanosti kanadských mužů se přidával i deník *Československý sport*, který přímo napsal: „*Nebýt faulu Akerwalla na Bubníka, jenž vyřadil kapitána našeho mužstva ze hry, patřil zápas vůbec k nejslušnějším. Vždyť nebyl už nikdo další vyloučen! Bauerovo mužstvo tak vlastně udělalo rekord, který už těžko bude příštími kanadskými reprezentanty překonán. (...) Určitým zklamáním snad bylo, že jsme nedokázali jedinou přesilovku – dlouhou pět minut – využít k vstřelení branky.*“⁵⁸ Kanadští hráči se v Rakousku ukázali jako nadějně

⁵⁴ *Rudé právo*: orgán Československé sociálně demokratické strany dělnické. V Praze: [s.n.], 13.3.1963, 43-44(72), s. [4]. ISSN 0032-6569. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:ccccd8a0-7033-11e8-9588-5ef3fc9bb22f>. [Vid. 11. 04. 2024].

⁵⁵ *Práce*: [Čechy]. Praha: Deník *Práce*, 13.03.1963, 19(62), s. [4]. ISSN 0231-6374. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:eb2d3c60-526e-11e7-b7b6-5ef3fc9ae867>. [Vid. 11. 04. 2024]

⁵⁶ *Rudé právo*: orgán Československé sociálně demokratické strany dělnické. V Praze: [s.n.], 8.2.1964, 44-45(39), s. [4]. ISSN 0032-6569. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:5330f3c0-70c7-11e8-ad64-005056825209>. [Vid. 11. 04. 2024].

⁵⁷ *Práce*: [Čechy]. Praha: Deník *Práce*, 08.02.1964, 20(34), s. [6]. ISSN 0231-6374. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:22e17870-56c4-11e7-b7b6-5ef3fc9ae867>. [Vid. 20. 04. 2024].

⁵⁸ *Československý sport*: [Praha]. Praha: Orbis, 08.02.1964, 12(28), s. [4]. ISSN 0323-1224. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:066f5470-54a1-11ec-aea4-5ef3fc9bb22f>. [Vid. 20. 04. 2024].

mužstvo, které nemusí soupeře zranit stůj co stůj. Byť byly první dvě třetiny téměř vyrovnané, Čechoslováci ve třetí třetině soupeři utekli a zápas skončil 3:1 ve prospěch československého týmu.⁵⁹ Československé deníky zde popisují tentýž zápas s Kanadou. Každý článek je zaměřen detailněji na část hry, kdy byl zraněn a vyřazen ze hry kapitán Bubník, což nám dává širší spektrum k nahlédnutí do konkrétního momentu utkání. Všechny úryvky stejně popisují ukázněnost československých hráčů, kteří hráli celé utkání v pěti hráčích.

Po utkání ČSSR – Kanada v Tampere na mistrovství světa roku 1965 *Sovětský sport* popisoval agresivní hru právě kanadského mužstva: „*Kanaďané se rozhodli pro ostrou a agresivní hru, zřejmě počítali s malými zkušenostmi mladých hráčů v československém mužstvu. Jenomže Čechoslováci se ukázali jako tvrdí bojovníci. Nic nezměnili na stylu hry, hráli útočně, ale přitom vysoce kombinovaně.*“⁶⁰ K tomu dodal kapitán mužstva František Tikal: „*Když se Kanaďané začali po čtvrté brance se zastrašováním a hleděli si více nás než kotouče, porazili sami sebe. Z naší party se teď nikdo tvrdosti nebojí, dovedeme ránu přijmout a dovedeme i dát. A to je přednost. Hleděli jsme si hry, museli jsme vyhrát.*“⁶¹ Motivace porazit zámořský tým byla po zákeřné hře kanadských hráčů veliká. Čechoslováci se nenechali vystrašit a zápas dovedli do vítězného konce 8:0.⁶² Pro *Československý sport* byl přímo v Tampere zvláštní zpravodaj Gustav Vlk, který byl z výkonu československého týmu nadšen. Popisoval hru Kanaďanů jako rezignovanou a nervózní, zatímco na československé straně převládala pýcha: „*(...) chlapci jsou samá modřina a samá náplast, ale oči jim hoří (...).*“⁶³ Z prozkoumaných zdrojů je jisté, že takto vysoká prohra byla pro Kanaďany značným šokem. Hořkost rostoucí v nich během utkání se odrážela na tvrdosti hry, kterou v průběhu aplikovali. Taktéž je z úryvků zřejmá obrovská radost z výhry a od sovětských novin se československému týmu dostalo i uznání.

Zápas na mistrovství světa v Lublani v roce 1966⁶⁴ sledoval Vsevolod Bobrov, bývalý sovětský hráč a trenér⁶⁵, který komentoval průběh utkání následovně: „*Vzrušující hokej plný nervózních šarvátek a zbytečného vylučování. Na mistrovství světa se nehraje pro krásu, to pochopí každý, kdo hokej hrál. Československé mužstvo hrálo taktičtěji, Kanaďané uplatňovali*

⁵⁹ GUT, Karel a PACINA, Václav. *Malá encyklopedie ledního hokeje*, str. 78.

⁶⁰ VLK, Gustav a GUT, Karel. *Zlatá kniha hokeje*, str. 281.

⁶¹ VLK, Gustav a GUT, Karel. *Zlatá kniha hokeje*, str. 281.

⁶² GUT, Karel a PACINA, Václav. *Malá encyklopedie ledního hokeje*, str. 79.

⁶³ Československý sport: [Praha]. Praha: Orbis, 12.03.1965, 13(60), s. [1]. ISSN 0323-1224. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:c1169670-5dcb-11ec-aace-5ef3fc9bb22f>. [Vid. 22. 10. 2024].

⁶⁴ GUT, Karel a PACINA, Václav. *Malá encyklopedie ledního hokeje*, str. 79.

⁶⁵ Elite prospects. In: eliteprospects.com. [Online]. [Vid. 05. 05. 2024]. Dostupné z: <https://www.eliteprospects.com/player/21565/vsevolod-bobrov>.

stále více sílu. Vynikající obrany nedovolily skórovat, obě první branky padly při soupeřově početním oslabení. Líbilo se mi, že po vyrovnávací brance Kanadčanů zvládlo vaše mužstvo utkání psychicky. Místo deprese se pustilo i do útočení, taktizování ustoupilo do pozadí. (...)“⁶⁶

Naproti tomu bývalý hráč Josef Černý, který do tohoto zápasu nemohl zasáhnout z důvodu zranění, tvrdil, že výkon Kanady byl tentokrát, oproti jiným zápasům, vynikající.⁶⁷ Zda v tomto případě můžeme aplikovat vzorec nenávisti západu a východu, není zcela jisté. Avšak nebylo by to poprvé, kdy by se mezi sportovní výkony vmíchaly i politické názory. Detailněji o zápase pojednal deník *Rudé právo*: „*Utkání bylo rozhodnuto. Popravdě řečeno mohlo skončit stejně tak i úspěchem Kanadčanů. Kanadský tým od počátku zvolil zastrašovací taktiku, která již několikrát v minulosti na naše hokejisty platila. Počítali přitom se shovívavostí rozhodčích. I přesto, že řadu nedovolených přestupků jim nepískali, museli na trestnou lavici postupně posílat nejzlejší muže, obránce Begga, O'Malleye a další. Co to však bylo platné, když právě přesilová hra se ukázala, vedle střelby jako již mnohokrát předtím, naší slabinou. (...) Docházelo i k lehčím zraněním našich hráčů Golonky, Jiřího Holíka, Prysla a dalších, kteří museli být ošetřeni lékařem výpravy, dr. Houbalem.*“ Poté *Rudé právo* dodalo hodnocení kanadských hráčů: „*(...) nejhorší známku by si vysloužil obránce Begg, který vynikal jenom nečistou hrou a mnohokrát i úmyslem zranit protihráče. Z útočníků byli největším nebezpečím Bourbonais a Huck.*“⁶⁸ Kanadčané hráli svoji klasickou hru, kterou Čechoslováci uměli hrát. ČSSR přehrálo tedy tým Kanady těsně 2:1.⁶⁹ Bylo jasné, že Kanada rozhodně nemá čekat nějaké uznání od Sovětského svazu, které se ji také nedostalo. Názor, který balancoval mezi kritikou v záporném slova smyslu a uznáním, nalezneme v *Rudém právu* a ve výpovědi od Vsevoloda Bobrova. Zato nejstřízlivější pohled podával přímo aktér zápasu (ač pouze z tribuny). Jak je již zvykem, lišil se od názorů v zápase nezúčastněných či laiků. Hokejisté, hrající na šampionátu takového rozměru, mají přeci jen lepší možnost porovnávat soupeřovu hru. Ať už jednotlivé národy mezi sebou, nebo právě tradiční výkony jednoho týmu.

36. mistrovství světa v ledním hokeji se mělo původně odehrávat v Praze roku 1969. Bohužel ale kvůli vnitropolitickým záležitostem se muselo pořadatelství Československo zřít a organizací bylo pověřeno Švédsko, konkrétně hlavní město Stockholm.⁷⁰ Nepříjemný zápas

⁶⁶ VLK, Gustav a GUT, Karel. *Zlatá kniha hokeje*, str. 291.

⁶⁷ VLK, Gustav a GUT, Karel. *Zlatá kniha hokeje*, str. 291.

⁶⁸ *Rudé právo*: orgán Československé sociálně demokratické strany dělnické. V Praze: [s.n.], 11.3.1966, 46-47(69), s. [6]. ISSN 0032-6569. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:0a1a6b20-7dbb-11e8-9588-5ef3fc9bb22f>. [Vid. 16. 03. 2024].

⁶⁹ GUT, Karel a PACINA, Václav. *Malá encyklopedie ledního hokeje*, str. 79.

⁷⁰ VLK, Gustav a GUT, Karel. *Zlatá kniha hokeje*, str. 310.

pro československý tým, který pro něj skončil na krátkou chvíli rozsáhlou marodkou, se odehrál 15. března. Popsalo jej mimo jiné Rudé právo: „Pro přesnost nutno dodat, že Kanadťané se nespokojili pouhým pícháním lokty a konci hokejek, že uměli také nenápadně podržovat nohu nebo rozdávat pohlavky a nápadně přitloukat na hrzení každého, kdo si troufl se jen přiblížit (jednou i rozhodčího). Tato nenová a přece vždy nebezpečná metoda nemohla zvrátit výsledek, pomohla však k jiné nepříjemné bilanci pro náš tým: 1. Jiří Holík zbarvil ve 46. min. led krví z roztrženého rtu, současně musel odstoupit se slabším otřesem mozku; 2. Jaroslav Holík po jednom z inkasovaných direktů (za zády rozhodčího) mohl málem přepočítávat zuby, a když se rozhodl pro revanš (před očima rozhodčího), byl celkem dvakrát poslán na lavici hanby; 3. Suchý byl také zle poznamenán na rtech „mateřským znaménkem kolébky hokeje“; 4. Jaroslav Jiřík skončil první třetinu s vážně pohmožděným zápěstím levé ruky, takže mohl v závěru sotva udržet hokejku. Při citovaných zákrocích se obzvláště vyznamenali útočníci Caffery a Pinder.“⁷¹

Československý sport se o hře kanadského mužstva vyjádřil jako o „fikané“ a provokativní. „Bourbonnais jako náhodou trefil Jiřího Holíka do pusy, ten odstoupil a za chvíli šel na trestnou lavici – Horešovský (5 minut). To tak bývá – účelu bylo dosaženo a v drtivém náporu při přesilovce skončil kotouč v naší brance.“⁷² Po utkání Kanada – ČSSR řekl Jiří Holík, bývalý hokejový útočník⁷³, svůj pohled na kanadské družstvo: „Podle mne byli Trail Smoke Eaters poslední Kanadťané, kteří hráli opravdový hokej. Od té doby jezdí do Evropy jen mlátiči.“⁷⁴ Po zápase se k výkonu Kanadťanů vyjádřil i týmový lékař MUDr. Trefný: „Nález rentgenu je krutý – zlomenina vřetenní kosti vyžaduje léčení 4-5 týdnů. Jiřík dostal pevný sádrový obvaz. Je sice možnost, že by mohl v druhém týdnu šampionátu hrát, ovšem ve speciálním obvazu, upraveném tak, aby mohl držet hůl. Takové řešení ovšem nedoporučuji. Ale Jiřík hrát chce a asi ho nikdo neudrží, jestliže otok sejde a nebude mít bolesti.“⁷⁵

Kanadťané měli po utkání jiné starosti. McLeod se na tiskové konferenci zlobil, že jejich nejlepší hráči nebyli schopni dát gól. Zranění českých reprezentantů zlehčoval tím, že i na

⁷¹ Rudé právo: orgán Československé sociálně demokratické strany dělnické. V Praze: [s.n.], 17.3.1969, 49-50(64), s. [6]. ISSN 0032-6569. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:dfd4f640-8176-11e8-ad64-005056825209>. [Vid. 20. 05. 2024].

⁷² Československý sport: [Praha]. Praha: Orbis, 17.03.1969, 17(64), s. 3. ISSN 0323-1224. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:aa598c70-d135-11ec-bc34-5ef3fc9bb22f>. [Vid. 24. 05. 2024].

⁷³ Hokejový archiv. In: [hokejovyarchiv.cz](https://www.hokejovyarchiv.cz). [Online]. [05. 05. 2024]. Dostupné z: <https://www.hokejovyarchiv.cz/holik-jiri/>. [Vid. 24. 05. 2024].

⁷⁴ VLK, Gustav a GUT, Karel. Zlatá kniha hokeje, str. 314.

⁷⁵ VLK, Gustav a GUT, Karel. Zlatá kniha hokeje, str. 314.

kanadské straně byli tři zranění muži. Zápas plný krutosti a nepochybně v bolesti dotáhli Čechoslováci do vítězného konce 6:1.⁷⁶ V tomto zápase máme přístup k více svědectvím přímo ze Stockholmu, a to od zraněného Holíka, a dokonce od týmového lékaře, který všechna zranění ošetřoval čili o relevantnosti zpráv není pochyb. Zejména *Rudé právo*, jak je již zvykem, popisoval události z utkání velmi detailně a barvitě. Informace z *Rudého práva* a *Československého sportu* vykreslovaly čtenářům zápas hrůzy a bezpráví, kdy opět faulovali Kanadťané a tresty si odpykávali Čechoslováci. Články a samotné výpovědi se v zásadě nijak nerozcházel, ani vzájemně nevyvraceli. Popisovaný zážitek přímo z ledu korespondoval s diváckým pohledem na hru. Jistě by vyšly ještě zajímavější články, kdyby Československo po řezbě takového kalibru prohrálo.

Dne 26. dubna 1977 se na mistrovství světa ve Vídni uskutečnil velmi vyrovnaný zápas mezi týmem Československa a kanadským mužstvem.⁷⁷ „Kanadťané na naše vedení reagovali fauly a pokusem o bitku, McKennie dostal 10 minut,“⁷⁸ zmínily noviny *Československý sport*, když po vstřeleném gólu Jiřím Bublou neudržel nervy Kanadťan McKenzie.⁷⁹ Poté však trenér československých hráčů popisoval, jak jeho svěřenci po inkasovaném srovnávacím gólu na 3:3 ztratili odvahu jít do osobních soubojů. Trenér kanadského celku byl s výkonem svého týmu spokojený. Tvrdí, že si hráči rychle osvojili styl, s jakým evropské týmy nastupují. Někteří z jeho výběru se s takovou hrou setkali vůbec poprvé v životě.⁸⁰ Prof. PhDr. Vladimír Kostka, bývalý obránce, funkcionář a trenér⁸¹ po utkání hodnotil kanadský výkon jako jejich nejlepší z dosavadního působení na vídeňském mistrovství světa. Obdivoval, jak nebyvale disciplinovaně Kanadťané hráli.⁸² Vyvolaný konflikt nedostal v ani v československých ani v zahraničních novinách nějak zvláštní prostor. Mimo zmiňovaný faul hrála obě mužstva ukázněně a vyrovnaně utkání.

To samé se však nedá říct o druhém vzájemném utkání na stejném mistrovství světa. Ač byla motivace porazit Kanadu obrovská, větším nepřítelem byla přílišná opatrnost a zastrašenost československého týmu.⁸³ Vladimír Martinec mluvil o hře proti nebezpečným Kanadťanům:

⁷⁶ GUT, Karel a PACINA, Václav. *Malá encyklopedie ledního hokeje*, str. 80.

⁷⁷ GUT, Karel a PACINA, Václav. *Malá encyklopedie ledního hokeje*, str. 85.

⁷⁸ *Československý sport*: [Praha]. Praha: Orbis, 27.04.1977, 25(98), s. [8]. ISSN 0323-1224. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:69e7cb40-e065-11ec-bad2-5ef3fc9bb22f>. [Vid. 24. 05. 2024].

⁷⁹ *Rudé právo*: orgán Československé sociálně demokratické strany dělnické. V Praze: [s.n.], 27.4.1977, 57-58(98), s. [8]. ISSN 0032-6569. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:14433320-8c2f-11e8-ad64-005056825209>. [Vid. 24. 05. 2024].

⁸⁰ VLK, Gustav a GUT, Karel. *Zlatá kniha hokeje*, str. 449.

⁸¹ GUT, Karel a PACINA, Václav. *Malá encyklopedie ledního hokeje*, str. 186.

⁸² VLK, Gustav a GUT, Karel. *Zlatá kniha hokeje*, str. 449.

⁸³ *Československý sport*: [Praha]. Praha: Orbis, 10.05.1977, 25(108), s. 3. ISSN 0323-1224. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:b8925800-e065-11ec-8f8a-5ef3fc9bb22f>. [Vid. 24. 05. 2024].

„Nechali jsme se v první třetině zastrašit, nehráli jsme dobře. Ale věřte, není to nijak jednoduché, hrát se soupeřem, který vás dokáže zranit, a přitom se vám směje ho tváře. My tohle hrát neumíme.“⁸⁴ New York Times satiricky shrnulo: „V utkání s Kanadou hráli českoslovenští hokejisté s ostražitostí lidí, kteří procházejí městskými čtvrtěmi proslavenými zločinností.“⁸⁵ Bývalý hráč, účastník tohoto zápasu Milan Nový ve své publikaci zmiňuje, že je Kanadani „řezali hlava nehlava“. Říkalo se, že měli v kabině boxovací pytel. Karel Gut byl tehdy rád, že jeho svěřenci kanadskou tvrdou hru přežili. Trenérský kolega Guta, Jáno Starší, dokonce schytl ránu od Phila Eposita, když projížděl kolem československé střídačky. Týmový doktor musel trenérovi poté rovnat čelist. Tohoto zákroku kanadského hráče vůči kouči Staršímu si však rozhodčí nevšiml, a tak Kanadán zůstal bez potrestání.⁸⁶ I po velké prohře s „kanadskými bandity“ 8:2 dokázali Čechoslováci obhájit zlato z mistrovství světa i Evropy.⁸⁷ O tomto vypjatém zápasu pojednávali mimo novin, dokonce dva aktéři zápasu. Vladimír Martinec nebyl žádný ranař, ani čahoun, proto je pochopitelný jeho kritický pohled na kanadské chlapy, kteří se nebojí uštedřit ránu. Výpovědi obou bývalých hráčů dokreslují drzost kanadského celku, kterou popisuje československý tisk v několika zápasech v předešlých letech.

Dne 18. dubna 1981 se odehrál zápas československého týmu s kanadským mužstvem na mistrovství světa v Göteborgu. Utkání pro Čechoslováky začalo s lehkým respektem, avšak po první vsítěné brance zábrany z československých mužů opadly.⁸⁸ Deník *Toledo Blade* poskytl hodnocení přímo od kanadského trenéra. „Jedna z věcí, která nás zabila, je týmová hra,“ řekl kanadský trenér Don Cherry. „Jejich přesilovka byla dnes o hodně lepší. Dostali proti nám dva góly, zatímco my jsme neproměnili naše šance.“ Ebermannova formace s Rusnákem a Vladimírem Martincem byla nejlepší ofenzivní kombinací Čechů proti Kanadě s třemi góly a třemi asistencemi. Kanada, tým složený z hráčů, jejichž kluby neuspěly nebo byly brzy vyřazeny v play-off Národní hokejové ligy, zahodila dvě zlaté šance na začátku třetí třetiny. Mike Gartner minul při úniku a pak Ryan Walter, jeho spoluhráč z Washingtonu, minul zblízka jen několik sekund později. „Měli jsme stejně šanci jako oni,“ řekl Cherry. „Velký rozdíl byl

⁸⁴ VLK, Gustav a GUT, Karel. *Zlatá kniha hokeje*, str. 452.

⁸⁵ VLK, Gustav a GUT, Karel. *Zlatá kniha hokeje*, str. 452.

⁸⁶ LUKŠŮ, David. *Hokejová legenda Milan Nový*. [Kladno]: Kamelot Production, 2021. ISBN 978-80-11-00192-6, str. 135-136.

⁸⁷ Československý sport: [Praha]. Praha: Orbis, 10.05.1977, 25(108), s. [1]. ISSN 0323-1224. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:b8718990-e065-11ec-8f8a-5ef3fc9bb22f>. [Vid. 24. 05. 2024].

⁸⁸ Rudé právo: orgán Československé sociálně demokratické strany dělnické. V Praze: [s.n.], 21.4.1981, 61-62(93), s. [8]. ISSN 0032-6569. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:bf312fc0-8bea-11e8-be68-5ef3fc9bb22f>. [Vid. 24. 05. 2024].

v brankářích. Ale nekritizují Garretta, protože nás sem dostal. Ale museli jsme hrát stíhací hokej po celou dobu. Hráli velmi dobře pozici.“ Richter a Martinec přidali góly ve třetí třetině pro Československo, které hraje příště proti Sovětskému svazu v pondělí. Lucien Deblois z Colorado Rockies skóroval pro Kanadu v první třetině. Češi měli více střel než Kanada, a to 36-30. Zápas byl čistý s pouhými pěti vyloučeními.“⁸⁹

Československý sport chválí československé hráče za skvělý výkon proti obtížnému soupeři. Utkání, ve které se hokejisté „rvali“ za každý metr ledu, nakonec skončil přívětivě pro Čechoslováky, kteří přehráli kanadské mužstvo v poměru 7:4.⁹⁰ Trenér kanadského celku zde popisoval průběh utkání, vychvaloval Čechoslováky a kritizoval své svěřence. Tento článek je jedním z mála takto detailních ze zámorí o průběhu hry. Deníky *Československý sport* a *Rudé právo* popisovaly toto utkání jako hru na honěnou. Kanadáné se snažili stále skóre dorovnávat, což se jim nedařilo, jelikož Čechoslovákům se dařilo vždy bezpečně odskočit. Dále se v nich psalo o jistém respektu, který českoslovenští hráči chovali vůči těm kanadským. Ve všech třech zkoumaných článcích se objevuje kritika kanadského gólmana Garett, který byl v druhé části hry vystřídán.

Při druhém vzájemném zápase na mistrovství světa v Praze 1985 kanadské družstvo obdrželo rovnou dva desetimínutové tresty.⁹¹ „Dokázali dlouhé minuty svírat naše mužstvo jako v kleštích, ale jak čas ubíhal, přece jen nedodrželi zásady trenéra Carpentera a do jejich hry se stále více vkrádaly nečisté zákroky. Tanti a Vaive si vysloužili desetimínutové tresty, druhý jmenovaný dokonce pár minut před koncem, kdy bodl ležícího obránce Uvíru. Celkem nám nabídl soupeř sedmkrát výhodu přesilové hry, ale teprve tu předposlední (vyloučen Muller) jsme Rusnákem využili.“⁹² Českoslovenští hokejisté zvítězili nad Kanadou, která měla nabitý tým hvězdami z NHL, 5:3. O hattrick v tomto utkání se zasloužil pardubický mladík Jiří Šejba, díky kterému Československo vyhrálo již po šesté mistrovství světa.⁹³

⁸⁹ Toledo Blade, Toledo [Ohio]: 20. 4. 1981, s. 1. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=nT1PAAAAIBAJ&lpg=PA1&dq=czechoslovakia%20hockey%201981%20gotteborg&hl=cs&pg=PA1#v=onepage&q=czechoslovakia%20hockey%201981%20gotteborg&f=true>. Vlastní překlad. [Vid. 20. 06. 2024].

⁹⁰ Československý sport: [Praha]. Praha: Orbis, 21.04.1981, 29(93), s. 6. ISSN 0323-1224. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:649758d0-cc6b-11ec-af1b-005056827e51>. [Vid. 17. 05. 2024].

⁹¹ Rudé právo: orgán Československé sociálně demokratické strany dělnické. V Praze: [s.n.], 04.05.1985, 65(103), s. [8]. ISSN 0032-6569. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:86f6a400-f0f6-11e5-aa35-005056822549>. [Vid. 17. 05. 2024].

⁹² Československý sport: [Praha]. Praha: Orbis, 04.05.1985, 33(103), s. [8]. ISSN 0323-1224. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:cebac810-c7dd-11ec-b32e-5ef3fc9bb22f>. [Vid. 17. 05. 2024].

⁹³ iDnes.cz. In: idnes.cz. [Online]. [Vid. 29. 06. 2024].

Dostupné z: https://www.idnes.cz/hokej/ms-2015/mistrovstvi-sveta-1985-v-praze.A150511_2161586_ms-hokej-2015_tof.

The Windsor Star finálový zápas popisovalo následovně: „Poprvé za čtvrt století měla Kanada na dosah titul mistra světa v hokeji, potřebovala pouze vyhrát nad českým týmem. Závěrečný zápas, který začal, když by většina Kanadčanů normálně spala, se ukázal být zcela hodný svého mistrovského titulu. Československo zvítězilo, ale byl to zápas heroických rozměrů.“⁹⁴ Dle deníku *The Windsor Star* doplatili kanadští hráči na časový posun, který nezvládli kvůli intenzivním tréninkům dospat. Nic takového nezmiňují československé noviny. Další odlišností je, že již český zpravodajský zdroj *iDnes* zpětně v roce 2015 informoval o hvězdách z NHL, zatímco *The Windsor Star* psalo o hráčích z nejhorších týmů NHL, kteří jeli bojovat proti nejlepším hráčům z celého světa.

Na počátku května roku 1987 se ve Vídni na 52. mistrovství světa v ledním hokeji střetly týmy kanadských a československých hráčů. Zápas to byl nepochybně vyhraný, zejména kanadští reprezentanti cítili zášť jak vůči československým reprezentantům, tak vůči rozhodčím. Blíže o tom informoval tisk *The Phoenix* z kanadského Saskatoonu: „VÍDEŇ (CP) Většina hráčů týmu Kanady je přesvědčena, že byla ošizená o šanci na první mistrovství světa v hokeji za 26 let sovětským rozhodčím Nikolajem Morozovem. „Bylo to největší divadlo, jaké jsem kdy viděl,“ řekl Tony Tanti, který jednou skóroval pro Kanadu při prohře 2:4 v pátek proti Československu. „(Morozov) měl na konci strach. Myslel si, že po něm půjdeme.“ Zde je patrná silná emocionalita výpovědi – Tantiho slova poukazují nejen na nespokojenost s výkonem sudího, ale také na míru frustrace a vypjaté atmosféry. Tato výpověď ilustruje, jak osobně kanadští hráči celý zápas vnímali. „Většina z plné haly 9 200 diváků ve Stadthalle vyjádřila souhlas s tímto názorem na konci vítězství Československa tím, že bombardovala Morozova odpadky a zahlušila hraní československé hymny výsměšným pískotem. „(Čechoslováci) jsou největšími herci na světě,“ řekl Keith Acton. „V NHL máme několik dobrých herců, ale tihle kluci jsou neuvěřitelní, a když k tomu přidáme podprůměrné rozhodčí, tak to dělá věci složité. (...) Hlasy „Kanada, Kanada, Kanada“ naplnily halu, když se hráči po zápase potřásali rukama. „Hráči nedostali možnost rozhodnout o hokejovém zápase, a to je škoda,“ řekl trenér týmu Kanady Dave Fing. Fing naráží na fakt, že podle něj výsledek neodrážel sportovní výkony, ale byl ovlivněn vnějšími okolnostmi – zejména častými vyloučeními v neprospěch Kanady.“ Fing naráží na fakt, že podle něj výsledek neodrážel sportovní výkony, ale byl ovlivněn vnějšími okolnostmi – zejména častými vyloučeními v neprospěch Kanady. Zajímavostí je, že

⁹⁴ The Windsor Star, Windsor, Ontario [Canada]: 4. 5. 1985, s. 8. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=uwVFAAAAIBAJ&lpg=PA8&dq=ice%20hockey%201985%20czechoslovakia&hl=cs&pg=PA8#v=onepage&q=ice%20hockey%201985%20czechoslovakia&f=false>. Vlastní překlad. [Vid. 22. 10. 2024].

zápas měl původně pískat švédský rozhodčí Ulf Lindgren, který byl ale kvůli zdravotním potížím nahrazen Morozovem. Tým Kanady o této změně nebyl informován do poslední chvíle, což mohlo přispět k nedůvěře vůči sudímu. „*Ulf Lindgren ze Švédska měl řídit zápas, ale byl vyřazen kvůli poranění ledviny. Morozov byl jeho náhradou, ale Kanadští hráči o tom nebyli informováni až do rozehrávacího tréninku před zápasem. V první třetině skórovali David Volek a Jiří Doležal, který dal branku oslabeného soupeře, pro Československo a Tanti pro Kanadu. Kanadští hráči, zejména brankář Bob Froese, však nebyli v ostrém stavu. Kanada však dominovala ve druhé třetině a gól Actona v 14:58 vyrovnal zápas na 2:2. Jejich momentum však bylo zmařeno Morozovem, který udělil Kanadě čtyři z prvních pěti trestů v třetí třetině. Poté to ještě zakončil trestem za hru na zdržování proti Kanadě tři minuty před koncem a vyloučil kapitána Mikea Foligna za to, že Kanada nebyla upozorněna, aby zrychlila hru před udělením zpoždění. Petr Rosol a Dušan Pašek vstřelili branky při výhře Československa, zatímco Kanada se vřela, snažíc se vyrovnat sérii trestů po trestu. (...) Musíte být disciplinovaní. To jsme neudělali. Je to stejný starý příběh, který se vypráví posledních 10 let. Náš hokej doma je agresivní a (Čechoslováci) nás vtáhli do trestů. Ve třetí třetině jsme se nechali unést. Zdá se, že jsme zabíjeli tresty celou třetinu. To zničilo účel. Vůbec nám to nedalo šanci se vrátit do hry.*“ Tato reflexe, pravděpodobně od trenérského týmu, ukazuje určitou sebekritiku, zároveň ale i pocit bezmoci vůči tomu, co vnímali jako nevyvážený výkon rozhodčího. „*Instinkt Morozova hlásil tresty, které by se daly popsat jako laciné, frustroval tým Kanady.*“⁹⁵

Málokdy se v kanadském tisku objevila tak obsáhlá zpráva o nějakém utkání. Bylo to nejspíše tím, že právě Kanadčanům někdo ukřivdil. Pokud by byla situace obráceně, tedy kdyby se nespravedlivé posudky rozhodčích pískaly na straně soupeře, nejspíše bychom se o tom z žádného kanadského deníku nedozvěděli. Naopak deník *Československý sport* se slovem nezmiňuje o výkonu rozhodčích. Komentuje pouze pomalý kanadský forčekink a nepřesvědčivý výkon brankáře Froese. Popisuje snahu ubránit jednogólový náskok, který na konci druhé třetiny Kanadčané smazali. Ve třetí třetině však československý tým přidal Froesemu další dva góly a vyhrál tak 4:2.⁹⁶

⁹⁵ The Phoenix, Saskatoon, Saskatchewan [Canada]: 2. 5. 1987, s. 32. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=GEVgAAAAIBAJ&lpg=PA32&dq=czechoslovakia%20hockey%201987%20vienna&hl=cs&pg=PA32#v=onepage&q=czechoslovakia%20hockey%201987%20vienna&f=false>. Vlastní překlad. [Vid. 25. 06. 2024].

⁹⁶ Československý sport: [Praha]. Praha: Orbis, 04.05.1987, 35(102), s. 3. ISSN 0323-1224. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:d63449b0-eaf9-11ec-a2c6-005056825209>. [Vid. 14. 05. 2024].

Nejčastěji se k zápasům a klíčovým zákrokům vyjadřuje deník *Rudé právo*, *Československý sport* a deník *Práce*. Celkem ČSSR a Kanada sehráli 42 společných utkání mezi lety 1948-1989. Na mnohá nepříjemná setkání, kdy se hráči mezi sebou dokázali patřičně „vyškolit“, jistě vzpomínají aktéři dodnes. Vzájemná klání se většinou vyznačovala podle československého tisku absencí disciplíny na straně Kanady a profesionalitou Čechoslováků. Objektivně, když se setkaly na ledě tyto dva týmy, byl zárukou vyrovnaný a kvalitní hokej. Zámorskí hráči si museli na mezinárodních turnajích zvykat na evropský styl hokeje a reprezentanti z evropských zemí po dobu turnajů poznávali zase ten zámorský. Tehdejší hokejisté, s minimální výstrojí, museli být velmi odvážní, když se pouštěli do osobních potyček, které často skončily pohmožděninami nebo dokonce zlomeninami.

6. Tvrdé zákroky v zápasech s týmem USA v podání médií

Tato část analyzuje zprávy z denního tisku, komentáře členů realizačních týmů, ale i vyjádření nezávislých pozorovatelů. Způsob, jakým byla sportovní utkání komentována v tisku, odráží nejen samotné dění na ledě, ale často i atmosféru dané doby, její hodnoty, očekávání a mocenské rámce. Jazyk novinových článků, výběr témat i styl vyjadřování mohou mnohé napovědět o tom, jak byl sport využíván jako prostředek kulturního vyjádření a ideologického sdělení. V této kapitole se zaměřím na to, jak se proměňoval pohled médií na zápasy mezi československým a americkým týmem, jaká témata a emoce byly do sportovní reportáže vkládány a jakou roli sehrával sport v širším společenském a politickém kontextu.

O mistrovství světa v roce 1949 ve švédském Stockholmu se českoslovenští sportovní redaktoři vyjadřovali jako o vítězství socialismu nad kapitalismem. „*Socialismus funguje na ledě díky ‚morální síle‘ PRAHA – Vítězství československého hokejového týmu ve Stockholmu, které mu včera zajistilo titul mistrů světa, bylo zde oslavováno jako vítězství pracujících ‚a morální síly našeho národa na cestě k socialismu.‘*“ Sportovní redaktoři zde předpovídali porážku týmů Spojených států a Kanady po zápase amerického týmu zde, kvůli jejich „kapitalistickému“ stylu hry. „*Tam je vždy silný jedinec s velkými lokty hodnocen výše než kolektiv.‘* Chválili nepopíratelně hladkou týmovou práci československého týmu a uvedli: „*Zvolili jsme lepší cestu. Jejich týmová hra je příliš individualistická.*“⁹⁷ Čechoslováci mohli

⁹⁷ The Windsor Daily Star, Windsor, Ontario [Canada]: 21. 2. 1949, s. 24. Dostupné z: https://books.google.cz/books?id=B8_AAAAIBAJ&lpg=PA24&dq=czechoslovakia%20hockey%201949&hl=cs&pg=PA24#v=onepage&q=czechoslovakia%20hockey%201949&f=false. Vlastní překlad. [Vid. 25. 06. 2024].

být pyšní nejen na svůj vynikající výkon, ale i na disciplínu, se kterou do celého turnaje 16. mistrovství světa nastoupili.⁹⁸ O příkladné disciplíně psal i sportovní časopis *Ruch v tělovýchově a sportu*, dle kterého byl československý tým spolu se švédským nejukázněnějším z celého turnaje.⁹⁹ V tomto časopise jsou zmiňované i nejvíce neukázněné týmy, kterými byli Kanadčané a Američané. Nemohu se ubránit dojmu, že skutečnost, že byl Západ vykreslován jako součást nečistě hrajících mužstev, dělala disciplinovanému Československu vzhlížejícímu k Východu škodolibou radost. Komentování tohoto zápasu má ještě silný politický podtext.

Rudé právo kriticky psalo o tvrdé hře amerických hráčů a posudcích holandsko-anglických rozhodčích při olympijském zápase v Oslu roku 1952. „*Stadion Jordal Amfi, na kterém se v sobotu večer sešlo 9 tisíc diváků, aby zhlédli utkání československých hokejových reprezentantů s Američany, byl svědkem dramatického utkání, ve kterém naše národní mužstvo muselo bojovat nejen proti neukázněné a surové hře Američanů, ale i proti nepřízní rozhodčích Angličana Leacocka a známého „výtečníka“ Holanďana Dwarse, který se již při utkání Švýcarsko-USA přičinil o to, že se kluziště změnilo v „býčí“ arénu, jak výstižně to nazval norský tisk. Ani v tomto utkání proti našemu národnímu mužstvu nezůstali Američané nic dlužni své „boxerské“ pověsti. Zákroky, kterých se dopustili především „známí“ Czarnota nebo Cambucci, byly nejhrubším porušením pravidel, ale byly zároveň výstižnou ukázkou „amerického nazírání na sport“. Dovězení těchto sportovních, surových zákroků byla rozhodnutí pánů rozhodčích, kteří místo aby tyto hráče vyloučili, vylučovali, jak jsme toho byli svědky, především v první třetině hry, naše hráče Dandu a později Vlastimila Bubníka, kteří byli daleko vzdáleni od místa, kde si tak bezohledně Američané počínali.*“ V této části se autor článku nevyhnul kritice sudích, kteří dle něj výrazně hru ovlivňovali svým jednáním a úsudkem.

Tím, že redaktor používal termíny jako „známý (Czarnota)“ a „boxerské pověsti“, mohl již tušit, jak se bude vyvíjet zápas s tímto nepříjemným soupeřem, a to mohlo do jisté míry ovlivnit jeho vnímání právě ještě před začátkem zápasu. I v dalším odstavci autor psal nejen o nespravedlivém vylučování československých hráčů, ale i o zákrocích, které nazýval přímo „brutálními“ a které byly posléze také potrestány. „(...) Naši hráči se ihned v první třetině vložili do hry a velmi nebezpečně útočili na americkou branku a po získání jednobrankového náskoku neustále svůj nápor zvyšovali, avšak zásahem rozhodčích, kteří nám neprávem vyloučili

⁹⁸ VLK, Gustav a GUT, Karel. *Zlatá kniha hokeje*, str. 130.

⁹⁹ *Ruch v tělovýchově a sportu*: týdeník Československé obce sokolské. Praha: Československá obec sokolská, 25.02.1949, 4(7), s. [5]. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:aef27c0-d76c-11ec-938c-005056825209>. [Vid. 24. 10. 2024].

jednoho z našich hráčů, podařilo se Američanům vyrovnat a po dalších nesprávných rozhodnutích a tvrdé hře amerických hráčů, podařilo se Američanům vstřelit vedoucí branku a zároveň zranit křidelního útočníka naší druhé útočné řady Sekyru, který musel opustit kluziště, aby již do konce zápasu nenastoupil. Od tohoto okamžiku se ozývá z hlediště neustálý pískot, kterým diváci dávají najevo své rozhořčení proti brutálním zákrokům amerických hráčů. Přestože rozhodčí až do této chvíle netrestali nebezpečnou hru Američanů, byli po dalších surovostech a boxerských scénách nuceni i některé vylučovat. Dovršením nesportovních scén, které po celém utkání Američané jim vlastní dovednosti aranžovali, bylo vystoupení obránce Czarnota, který se pustil do našeho Bartoně takovým způsobem, že i tak „otrlé“ pány rozhodčí, jakými jsou Dwars a Leacock, to pohnulo k tomu, že jej vyloučili až do konce utkání. (...) Přestože v tomto utkání naši nepodali takový výkon, jako jsme toho byli svědky při utkání se Švýcarskem, bojovali a nevzdávali se ani tehdy, když čtyři z nich byli zraněni. Byl to především Vlastimil Bubník, kterému zranění bránilo ve hře, či Ošmera, Václav Bubník, kteří všichni museli být v přestávce mezi druhou a třetí třetinou utkání ošetřeni lékařem.“¹⁰⁰

Českoslovenští hokejisté na olympijských hrách v Oslu měli vůči zámořským soupeřům příliš velký respekt, a proto nedokázali účinně čelit jejich tvrdé hře. Většina týmu hrála s nějakým zraněním. Čechoslováci skončili těsně pod medailovými příčkami.¹⁰¹ Rudé právo opět velmi podrobně popisuje průběh utkání. V článku se objevuje kritika rozhodčích (již několikrát je zmíněna i v předchozí kapitole), detailní postup zraňování československých hráčů i popis samotných zranění. Jmenovitě představuje hříšníky i oběti. Z textu zřetelně sálá frustrace a vztek tvůrce článku. V zámořském tisku se neobjevuje ani zmínka o tomto fyzicky náročném zápase. Přisuzuji to tomu, že Američanům jejich hra nepřišla nijak zvláštní ani nebezpečná, což potvrzuje jediná věta věnovaná americkému hokejovému výkonu: „Kromě nedostatku sněhu, který si vyžádal nouzové opravy lyžařských tratí, a protestů kvůli herním taktice hokejového týmu Spojených států, byly potíže minimální.“¹⁰² Těžko říct, jak by se v USA uplatnil článek o násilí amerického celku na ledě proti mužům z Československa.

O šest let později, 6. března 1958, na tomtéž stadionu v Oslu dle Rudého práva družstvo původně amerických rváčů překvapilo nebývalou disciplínou: „Překvapením byla celkem

¹⁰⁰ Rudé právo: orgán Československé sociálně demokratické strany dělnické. V Praze: [s.n.], 24.2.1952, 32-33(47), s. [6]. ISSN 0032-6569. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:74f7601a-2229-427c-933b-5fa1d78830ee>. [Vid. 17. 05. 2024].

¹⁰¹ VLK, Gustav a GUT, Karel. Zlatá kniha hokeje, str. 163.

¹⁰² The Spokesman-Review, Spokane [Washington]: 26. 2. 1952, s. 7. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=0i5WAAAAIAAJ&lpg=PA7&dq=ice%20hockey%201952%20olympic%20games%20oslo%20czechoslovakia&hl=cs&pg=PA7#v=onepage&q=ice%20hockey%201952%20olympic%20games%20oslo%20czechoslovakia&f=false>. Vlastní překlad. [Vid. 24. 10. 2024].

*slušná hra soupeře (...)*¹⁰³ Takový komentář k výkonu amerických hráčů československé deníky dlouho nepsaly. Zde se ukazuje taktéž téměř ojedinělá situace, kdy *Rudé právo* objektivně hodnotilo hru soupeře.

V zápase s mužstvem USA 28. února na olympijských hrách roku 1960 ve Squaw Valley rozhodčí poslali na trestnou lavici Mc Veye za hrubé chování na 10 minut: „*Američanům vyloučili Paavolu, Johnsona a Mc Veye (toho navíc za hrubé chování na 10 minut), našim Kaspera, Tikala, Černého a Potsche.*“¹⁰⁴ *Rudé právo* také pouze konstatovalo vyloučení amerického hráče za hrubost, dnešním hokejovým slangem, bez jakéhokoliv emocionálního zabarvení. „*V deváté minutě byl Mc Vey vyloučen za hrubé chování na 10 minut.*“¹⁰⁵

O neobvyklé přípravě amerických hráčů na třetí třetinu zápasu psal kanadský tisk *The Calgary Herald*: „*SQUAW VALLEY, Kalifornie, 28. února (AP) – (...) Spojené státy, skórující šest gólů ve finální třetině proti Československu, vyhrály 9-4, využily kyslíkový tank mezi druhou a třetí třetinou na návrh Sologubova, nazývaného „Solly“ americkým hokejovým týmem.*“ Zde vidíme neobvyklý moment: sovětský hráč pomáhá týmu svého ideologického soupeře. V době silného napětí studené války to působí téměř neuvěřitelně. „*Solly“ byl v americké šatně mezi každou třetinou, poplácával americké bruslaře po zádech a křičel slova povzbuzení v zápase proti sovětskému satelitnímu státu. Po drtivém vítězství Spojených států Sologubov a sovětský trenér Anatoly Tarasov pogratovali každému členovi amerického týmu.*“ Sport tu funguje jako most – navzdory propagandě a rozdělenému světu vítězí lidskost a respekt. „*Solly nám pomohl, to je jisté,*“ řekl Roger Christian, který otevřel těsný zápas čtyřgólovou salvou do ohromené české sítě, „*ale byla to zlatá medaile, která nás poháněla vpřed. Pamatujete si to?*“ Christian vstřelil tři ze šesti gólů v závěrečné třetině. Riley, který řekl, že nikdy nechtěl „*projít tak nervydrásajícím zážitkem,*“ dodal, že sobotní vítězství 3-2 nad Ruskem „*z nás hodně vyčerpalo.*“ „*Většina našich kluků nemohla včera v noci spát kvůli vzrušení a napětí. A když jsme měli brzy ráno vstávat, abychom hráli s Čechy, byli jsme tak trochu unavení. Víte, co? Nikdy předtím jsme to (kyslík) nepoužili.*“¹⁰⁶ Tým USA zvládl přehrát Čechoslováky v poměru

¹⁰³ *Rudé právo*: orgán Československé sociálně demokratické strany dělnické. V Praze: [s.n.], 7.3.1958, 38(66), s. [4]. ISSN 0032-6569. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:8307fc10-216f-4a36-8a12-9c446e303927>. [Vid. 17. 05. 2024].

¹⁰⁴ *Práce*: [Čechy]. Praha: Deník Práce, 01.03.1960, 16(52), s. [6]. ISSN 0231-6374. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:4f5b8d40-564d-11e7-b7b6-5ef3fc9ae867>. [Vid. 17. 05. 2024].

¹⁰⁵ *Rudé právo*: orgán Československé sociálně demokratické strany dělnické. V Praze: [s.n.], 29.2.1960, 40-41(59), s. [4]. ISSN 0032-6569. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:ec9183f0-6fea-11e8-9588-5ef3fc9bb22f>. [Vid. 17. 05. 2024].

¹⁰⁶ *The Calgary Herald*, Calgary [Canada]: 27. 1. 1960, s. 18. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=GWfKAAAAIAAJ&lpg=PA18&dq=czechoslovakia%20hockey%20squaw%20valley&hl=cs&pg=PA18#v=onepage&q=czechoslovakia%20hockey%20squaw%20valley&f=false>. Vlastní překlad. [Vid. 25. 06. 2024].

5:7.¹⁰⁷ Kapitán československého mužstva Karel Gut o zápase s USA řekl, že hráči se cítili fyzicky i psychicky dobře, akorát Američané na tom byli lépe.¹⁰⁸

V československém tisku se nebývale stroze píše o trestu amerického hráče na 10 minut. Tento trest se v prozkoumaných zámořských zdrojích nezmiňuje, jak je již zvykem. *The Calgary Herald* ale velmi podrobně popisuje přátelství se sovětským mužstvem. Může to na nás působit skoro jako sci-fi. Můžeme nevěřit tomu, co vidíme, ale máme to zde černé na bílém. Kanadský deník nešetří detaily, které nás seznamují se situací v americké kabině během zápasu.

Při utkání ČSSR a USA na mistrovství světa v Ženevě roku 1961 byl podle deníku *Rudé právo* vyloučen na konci třetiny československý hráč Vlach na 10 minut. „*Minutu před koncem třetiny byl vyloučen Vlach na dvě minuty a na deset minut za zbytečné protestování u rozhodčích. Bylo to cílené oslabení.*“ prozrazuje zvláštní zpravodaj Josef Davídek.¹⁰⁹ Podrobněji popsal situaci *Československý sport*: „*Běží 19. minuta první třetiny. Brooks projíždí po pravém křídle, Vlach se jej snaží zastavit, přitom hákuje holí a oba padají. Vlach se pokouší vstát, ale Brooks mu drží hůl. V tom okamžiku však již rozhodčí McLean píská a vylučuje Vlacha na dvě minuty. Oprávněně! Jenže Vlachovi se nelíbí, že mu Brooks držel hůl, reklamuje to u McLeana – a v tom je kámen úrazu: tohle je u zámořských rozhodčích bez debaty deset minut navíc!*“¹¹⁰ Překvapivě konstruktivně hodnotil *Československý sport* vyloučení Vlacha. Čechoslováci na tomto mistrovství světa skončili těsně druzí za Kanadou. O vítězi rozhodovalo skóre vsítěných a inkasovaných branek, ve kterém měli Kanadčané lepší poměr a to 45:11, zatímco československý tým měl 33:9.¹¹¹ Oba československé zdroje zmiňují stejnou situaci, *Československý sport* o něco málo detailněji a objektivněji. Opět u obou článků narážíme na lehkou zášť vůči rozhodčím, kteří kdyby odpískali původní přestupek, Vlach by již nebyl nucen faulovat.

The Spokesman-Review, deník ze státu Washington, psal o zápase mezi USA a ČSSR na olympiádě v roce 1968. „*GRENOBLE, Francie (AP) – (...) Spojené státy prohrály úvodní zápas hokejové soutěže s Československem 5:1. Zápas USA-Československo v hokeji byl první, a hry tak začaly čistým startem. Ve hře byly pískány pouze čtyři tresty, tři proti Američanům, ale tým USA nebyl spokojený, protože měl pocit, že rozhodčí držel hru příliš těsně a nikdy nedovolil*

¹⁰⁷ GUT, Karel a PACINA, Václav. *Malá encyklopedie ledního hokeje*, str. 77.

¹⁰⁸ VLK, Gustav a GUT, Karel. *Zlatá kniha hokeje*, str. 240.

¹⁰⁹ Rudé právo: orgán Československé sociálně demokratické strany dělnické. V Praze: [s.n.], 5.3.1961, 41-42(64), s. [6]. ISSN 0032-6569. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:baab6d50-700e-11e8-be68-5ef3fc9bb22f>. [Vid. 17. 05. 2024].

¹¹⁰ Československý sport: [Praha]. Praha: Orbis, 07.03.1961, 9(46), s. [4]. ISSN 0323-1224. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:3cf55130-2b20-11eb-9146-005056825209>. [Vid. 17. 05. 2024].

¹¹¹ VLK, Gustav a GUT, Karel. *Zlatá kniha hokeje*, str. 530.

*hráčům uvolnit se.*¹¹² V tomto utkání byly zraněny hned dvě opory československého týmu – Jiřík a Kochta.¹¹³ Nikde se v zámořském tisku nepsalo o dvou zraněných Čechoslovácích, pouze o tom, že Američanům rozhodčí ukřivdili. Československý deník *Rudé právo* mělo v Grenoblu reportéry Václava Švadlenu a Karola Paniaka, kteří velmi podrobně popisovali hru v obsáhlém odstavci. Predikce o americké hře mluvily jako o „*primitivní*“. Američané podle mnohých hokejových diváků mají kvalitní tým, často spoléhající na to, že provokacemi a menšími konflikty dovede silnější tým rozhodit a v důsledku toho využije vzniklou nervozitu soupeře ve svůj prospěch. *Rudé právo* zmiňovalo pouze stroze zranění Kochty, kterého nahradil v utkání Nedomanský. Z tohoto odstavce tedy těžko soudit, zda jeho odstavení ze hry zavinil nějaký americký hráč, či bylo způsobeno vlastním hráčem. Zranění Jiříka se v *Rudém právu* nezmiňuje.¹¹⁴

Československý sport přibližuje zranění Kochty, který si pádem na led zranil kostrč a byl nucen kvůli bolesti opustit led. Z tohoto deníku byli v Grenoblu dva „*vyslanci*“, a to Gustav Vlk a Otakar Mašek. Ti také velmi podrobně referovali o napjatém utkání, ve kterém se očekávala nějaká bitka každou chvíli od doby, co začali Američané prohrávat. Pod popisem hry se nachází i výpovědi obou trenérů po utkání. Kouč amerického týmu M. Williamson se ke svým svěřencům vyjadřoval velmi kriticky. Více se však zaměřuje na švédské sudí, kteří podle něj mají „*evropské pojetí hry*“, což vysvětluje tak, že „*vyklučují tehdy, kdy nemají, a naopak při vážnějších přestupcích nevyklučují*“. Mimo jiné zmiňuje, že hráčům USA doznávala aklimatizace, s čím jsme se setkali už v článcích výše. Ani v *Československém sportu* se nepíše o Jiříkově zranění, tudíž předpokládám, že se nějaký neduh ozval až v kabině po utkání.¹¹⁵ Československé deníky uznávají, že počet vyloučených mohl být na obou stranách více. Očekávala se provokace od Američanů, ale k žádné větší šarvátce nedošlo.

Československý sport napsal o nepřesvědčivém výkonu týmu USA 6. dubna 1975 v Mnichově, který v závěru utkání „*daroval*“ československému týmu 5minutovou¹¹⁶

¹¹² The Spokesman-Review, Spokane [Washington]: 7. 2. 1968, s. 18. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=iTtWAAAAIBAJ&dq=PA18&pg=PA18&pg=PA18#v=onepage&q=czechoslovakia%20hockey%20olympic%20games&hl=cs&pg=PA18#v=onepage&q=czechoslovakia%20hockey%20olympic%20games&f=false>. Vlastní překlad. [Vid. 25. 06. 2024].

¹¹³ VLK, Gustav a GUT, Karel. *Zlatá kniha hokeje*, str. 305.

¹¹⁴ *Rudé právo*: orgán Československé sociálně demokratické strany dělnické. V Praze: [s.n.], 7.2.1968, 48-49(37), s. [8]. ISSN 0032-6569. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:06cf8cc0-8167-11e8-be68-5ef3fc9bb22f>. [Vid. 26. 10. 2024].

¹¹⁵ *Československý sport*: [Praha]. Praha: Orbis, 07.02.1968, 16(32), s. [4]. ISSN 0323-1224. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:b2d7abd0-6e15-11ec-b436-5ef3fc9bb22f>. [Vid. 26. 10. 2024].

¹¹⁶ *Rudé právo*: orgán Československé sociálně demokratické strany dělnické. V Praze: [s.n.], 7.4.1975, 55-56(81), s. [8]. ISSN 0032-6569. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:f9f90990-82fb-11e8-9690-005056827e51>. [Vid. 17. 05. 2024].

přesilovou hru: „(...) v neposlední řadě však sáhli i do kapsáře tvrdosti. Občas ji však přeháněli tak, že už šlo o zjevně hrubou hru, na níž nakonec doplatil dvě minuty před koncem Milan Kajkl, jehož Cunniff zranil v obličeji.“¹¹⁷ O agresivní hře mluví i trenér celku z USA Johnson. Jeho tým měl na Čechoslováky jedinou zbraň a tou měla být právě hrubost. K jejich smůle však nezkušený americký tým nezvládl zápas ve vysokém tempu, které sami nastavili.¹¹⁸ Proto Američané podlehli v utkání proti Československu 8:3.¹¹⁹ *The Spokesman-Review* psalo o Čechoslovácích jako o velkých favoritech. Washingtonský deník informoval o složení amerického týmu, ve kterém byli z velké části mladí vysokoškoláci. Nejspíše následkem toho byla hra plná faulů, jak deník popisuje. „Američané byli potrestáni celkem 15 minutami vyloučení, včetně pětiminutového trestu za vysokou hůl, který dostal John Cunniff z Bostonské univerzity. Češi byli vyloučeni pětkrát za menší přestupky, protože se hra často vyhrcovala.“¹²⁰ Při porovnání prozkoumaných zdrojů nenajdeme zásadní neshody. V těch československých jsou utkání rozsáhleji rozepsána. Ve všech se objevují konkrétní jména z obou mužstev, a to buď hříšníků nebo i šťastlivců, kterým se podařilo vsítit gól. Americký zdroj o utkání nepíše tak rozsáhle, ale i tak se v článku objevují zásadní události z utkání.

Predikce z *The Leader-Post* zněly jasně. Kanadský deník, jako nezávislý pozorovatel psal o možných kandidátech, co se týkalo umístění na mistrovství světa konající se roku 1976 rakouském Innsbrucku. „Čechoslováci se loni na světovém turnaji ukázali jako tým, který může Rusy ohrozit. V předolympijských zápasech této sezóny Čechoslováci třikrát po sobě porazili Sověty. „Máme šanci vyhrát v Innsbrucku, ale pouze pokud bude celý tým ve špičkové formě,“ řekl český sportovní komentátor. Švédsko a Kanada se letos neúčastní olympijského hokejového turnaje, protože jejich nejlepší hráči nesplňují amatérské standardy. Americký tým má opět šanci bojovat o třetí místo proti Finsku. (...) Zatímco USA obvykle nebodují na mistrovstvích světa, americké týmy excelovaly na olympijských turnajích. Svůj první olympijský zlatý medailový úspěch zažili, když porazili Sověty na Squaw Valley a vyřadili Československo k vítězství na hrách v Sapporu.“¹²¹

¹¹⁷ Československý sport: [Praha]. Praha: Orbis, 07.04.1975, 23(81), s. [1]. ISSN 0323-1224. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:10956e50-90bd-11ec-8458-5ef3fc9bb22f>. [Vid. 17. 05. 2024].

¹¹⁸ VLK, Gustav a GUT, Karel. *Zlatá kniha hokeje*, str. 386.

¹¹⁹ GUT, Karel a PACINA, Václav. *Malá encyklopedie ledního hokeje*, str. 84.

¹²⁰ *The Spokesman-Review*, Spokane [Washington]: 7. 4. 1975, s. 8. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=AfpPAAAIBAJ&lpg=PA21&dq=ice%20hockey%201975%20munich%20czechoslovakia&hl=cs&pg=PA8#v=onepage&q=ice%20hockey%201975%20munich%20czechoslovakia&f=false>. Vlastní překlad. [Vid. 26. 10. 2024].

¹²¹ *The Leader-Post*, Regina, Saskatchewan [Canada]: 21. 1. 1976, s. 33. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=IDJVAAAIBAJ&lpg=PA33&dq=czechoslovakia%20hockey%20olympic%20>

V *Rudém právu* se psalo o tvrdé a zákeřné hře Američanů, kteří nestačili na československý tým. „*Celé dvě třetiny jsme nenašli na tvrdě a nečistě hrajícího soupeře účinný systém.*“¹²² Na olympijském turnaji postihla československé mužstvo chřipka. Trenér Karel Gut se obával, aby složil alespoň základ svého týmu pro utkání s Američany, kteří na olympijské hry přijeli s mladým a ambiciózním týmem. Kondičně byli mladíci na výši, zkušenostmi však zaostávali, a proto ostřílenější tým Čechoslováků vyhrál nad „benjamínky“ 5:0.¹²³ *Lidová demokracie* popisovala podrobněji situaci trenéra Guta, který musel před vstupem do utkání improvizovat, jelikož měl kvůli chřipce k dispozici pouze osm útočníků. Je to skoro neuvěřitelné, když teď víme, že zápas skončil tak přívětivě pro Československo. Deník referoval o častém vylučování hráčů na obou stranách zpočátku zápasu.¹²⁴ Vzhledem k mládí amerického týmu by se daly očekávat provokace a častější šarvátky během utkání. Veškeré zdroje uvádějí větší počet menších trestů, u kterých se nijak nezastavují. Popisují, že zkušenější československý tým přes značné změny měl od druhé třetiny zápas ve svých rukách. Jediným zraněným byl brankář Čechoslováků, který téměř v polovině poslední třetiny schytl šrám po ostré střele mířené na jeho čelo.

Sport Katovice popsal jednostranný průběh utkání z 15. dubna 1976 mezi ČSSR a USA: „*Byl to zápas na jednu branku. ČSSR porazila Američany, aniž jim dala nejmenší naději na vyrovnané střetnutí. Vítězové převyšovali soupeře po všech stránkách, technicky i takticky. Nevadily jim ani fauly hráčů USA, snažili se vyhýbat osobním soubojům. Mohli si to dovolit, protože byli rychlejší, dobře rozehrávali kotouč. Dvojice rozhodčích, Lagasse a Weidmnan, opět nebyla na výši.*“¹²⁵ Deník *Rudé právo* psal o defenzivní hře Američanů při vlastním oslabení. V závěru utkání, kdy už jim docházela fyzická síla, začali faulovat.¹²⁶

Tohoto mistrovství světa v ledním hokeji, v pořadí již 42., se mohli poprvé účastnit i týmy profesionálů, které do hry přinesly vzruch a více tvrdosti. Byť profesionální tým z Minnesoty

[20games&hl=cs&pg=PA33#v=onepage&q=czechoslovakia%20hockey%20olympic%20games&f=false](https://ndk.cz/uuid/uuid:0518e600-8910-11e8-9690-005056827e51). Vlastní překlad. [Vid. 25. 06. 2024].

¹²² Rudé právo: orgán Československé sociálně demokratické strany dělnické. V Praze: [s.n.], 9.2.1976, 56-57(33), s. 7. ISSN 0032-6569. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:0518e600-8910-11e8-9690-005056827e51>. [Vid. 23. 05. 2024].

¹²³ VLK, Gustav a GUT, Karel. *Zlatá kniha hokeje*, str. 395-396.

¹²⁴ Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové. Praha: Nakladatelství Lidová demokracie, 09.02.1976, 32(33), s. [6]. ISSN 0323-1143. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:386d7cb0-2a4c-11e7-9ceb-005056825209>. [Vid. 26. 10. 2024].

¹²⁵ VLK, Gustav a GUT, Karel. *Zlatá kniha hokeje*, str. 410.

¹²⁶ Rudé právo: orgán Československé sociálně demokratické strany dělnické. V Praze: [s.n.], 16.4.1976, 56-57(91), s. [8]. ISSN 0032-6569. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:1f7725d0-8437-11e8-be68-5ef3fc9bb22f>. [Vid. 20. 04. 2024].

přivezli i Američané, nestačili na Čechoslováky a podlehl jim v poměru 10:2.¹²⁷ Ostřeji popisoval utkání zvláštní zpravodaj *Lidové demokracie* Emerich Mach. Dle něj nebyl tento zápas zejména kvůli jejich agresivitě, která se často pohybuje na hranici pravidel, žádnou příjemnou záležitostí. Čechoslováci s nimi však zápas svedli mistrovsky. Díky této hře do těla soupeře dělali Američané často chyby, které při přesilových hrách českoslovenští muži rádi trestali.¹²⁸ Jelikož nebyl odpískán žádný vážný útočný faul, který by měl být trestán více než dvěma minutami, v žádném z prozkoumaných zdrojů se blíže vyloučení nezmiňují. Zdroje shodně chválí československé mužstvo za disciplinovanou hru.

Rudé právo nastínilo, co předcházelo situaci v zápase hře čtyři na čtyři na šampionátu mistrovství světa v Moskvě 17. dubna 1979. „*Ve 31. min po chybě obránce Kaberleho se soupeř zásluhou hbitého Christoffa ujal vedení. Bylo to při hře čtyři proti čtyřem, na trestné lavici v této chvíli odpykávali tresty Chalupa a Brownshilde, který si za zranění Ebermanna v obličeji vysloužil pět minut.*“¹²⁹ Deník *Československý sport* podrobně popsal dění na ledě, avšak k vyššímu trestu Brownshilda nic neuvedl. Ukvapení českoslovenští hráči odcházeli z ledu se sklopenou hlavou. Naopak trenér celku USA byl s hrou svých svěřenců spokojen. Utkání skončilo remízou 4:4.¹³⁰ *The Leader-Post* psal o nechtěném zásahu Brownschidla holí do obličeje soupeře a následném pětiminutovém vyloučení také velmi stroze.¹³¹ Stejně jako v československém tisku zmiňují v zámoří frustraci trenéra Guta a radost kouče Herba Brookse. Zranění způsobené Ebermanovi je popisováno jako omylné, každý je však zodpovědný za své náčiní, a proto musel Američan na pět minut ze hry. Celkově utkání v podání dobových periodik nepůsobí jako vyhrocené a napjaté. V zámořském tisku je opět vzájemnému zápasu věnován minimální prostor, navzdory tomu ale jsou zde popsány důležité události utkání.

Jaroslav Staněk, redaktor *Rudého práva*, informoval o vysoké výhře 11:2¹³² ČSSR nad týmem USA na mistrovství světa ve švédském Göteborgu v roce 1981. „*Hra se přiosťruje.*

¹²⁷ VLK, Gustav a GUT, Karel. *Zlatá kniha hokeje*, str. 402.

¹²⁸ *Lidová demokracie*: orgán Československé strany lidové. Praha: Nakladatelství Lidová demokracie, 16.04.1976, 32(91), s. [8]. ISSN 0323-1143. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:1a9fa230-2baf-11e7-9ceb-005056825209>. [Vid. 26. 10. 2024].

¹²⁹ *Rudé právo*: orgán Československé sociálně demokratické strany dělnické. V Praze: [s.n.], 18.4.1979, 59-60(91), s. [8]. ISSN 0032-6569. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:99af8e70-8b1a-11e8-9588-5ef3fc9bb22f>. [Vid. 21. 04. 2024].

¹³⁰ *Československý sport*: [Praha]. Praha: Orbis, 18.04.1979, 27(91), s. [8]. ISSN 0323-1224. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:598856d0-a3dd-11ec-8458-5ef3fc9bb22f>. [Vid. 21. 04. 2024].

¹³¹ *The Leader-Post*, Regina, Saskatchewan [Canada]:18. 4. 1979, s. 18. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=qiJWAAAAIAAJ&pg=PA17&dq=ice%20hockey%201979%20moscow%20czechoslovakia&hl=cs&pg=PA17#v=onepage&q=ice%20hockey%201979%20moscow%20czechoslovakia&f=false>. Vlastní překlad. [26. 10. 2024].

¹³² GUT, Karel a PACINA, Václav. *Malá encyklopedie ledního hokeje*, str. 87.

*Když zámořští hokejisté viděli, že na čs. tým herně nestačí, sáhli ke své obvyklé zbrani, to je k přehnané tvrdosti. Finský rozhodčí Kaisla se sice snažil jejich přestupky trestat, řada nebezpečných faulů, mnohdy zcela mimo hru, však zůstala bez povšimnutí.*¹³³ V americkém tisku pouze zmiňuje, že tento zápas proběhl. Interpretace utkání nezískala v novinách prostor. *Lidová demokracie* chválila výkony obou týmů. Jako slabinu označila brankáře Gregga Moffeta. Deník vyzdvihoval i počet využitých přesilovek československým týmem, který byl abnormálně vysoký (čtyři využití přesilové hry). V závěru první dvacetiminutovky vyřadilo ze hry československého Krále vykloubení ramene.¹³⁴ V československých tiscích je velmi podrobně zápas popsán.

Deník *Československý sport* přiblížil nesportovní událost ze zápasu s týmem USA ze dne 21. dubna 1985 na mistrovství světa v Praze: „*Tam vynikali nejen pohyblivostí v bránění, ale i nemalým důrazem, který místy přecházel v nečisté zákroky. Obránce J. Johnson si dokonce za bodnutí holí vysloužil desetiminutový trest,*“¹³⁵ popsal Pavel Novotný. V *Rudém právu* se pouze psalo o Johnsonově trestu ve statistice o vyloučeních.¹³⁶ Napadený hráč musel tímto zákrokem inkasovat zranění. Pokud by tomu tak nebylo, trestaný by obdržel trest pouze 5 minut.¹³⁷ V amerických periodikách je tento zápas popsán jako „*překvapení*“. Nikde se nezmiňuje podrobněji průběh utkání, ani faul, který vyřadil amerického hráče na 10 minut z utkání. Československé noviny jsou v tomto směru důslednější a utkání popisují mnohem podrobněji než tisky zahraniční.

V deníku *Československý sport* vylíčili drsný průběh utkání ČSSR proti USA v Moskvě na 51. mistrovství světa v roce 1986: „*Zápas byl opět bohatý na vyloučené. Našich hráčů „sedělo“ na trestné lavici 12, ale upřímně řečeno nejméně ve třech případech odjeli pykat neprávem. Američané byli totiž včera naladěni na vyvolávání šarvátek a také jich několik na ledě vzplálo. V uvedených třech případech jasně napadli naše hokejisty, ale rozhodčí Jalarvo řešil každý případ podle stejného metru. Poslal na trestnou lavici jak skutečného viníka, tak*

¹³³ Rudé právo: orgán Československé sociálně demokratické strany dělnické. V Praze: [s.n.], 13.4.1981, 61-62(87), s. [8]. ISSN 0032-6569. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:433ea130-8bf0-11e8-be68-5ef3fc9bb22f>. [Vid. 21. 04. 2024].

¹³⁴ Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové. Praha: Nakladatelství Lidová demokracie, 13.04.1981, 37(87), s. [6]. ISSN 0323-1143. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:d100a1c0-0cdf-11e8-8485-5ef3fc9ae867>. [Vid. 26. 10. 2024].

¹³⁵ Československý sport: [Praha]. Praha: Orbis, 22.04.1985, 33(94), s. [8]. ISSN 0323-1224. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:1cb84160-c7dd-11ec-87b9-5ef3fc9bb22f>. [Vid. 26. 04. 2024].

¹³⁶ Rudé právo: orgán Československé sociálně demokratické strany dělnické. V Praze: [s.n.], 22.04.1985, 65(94), s. [8]. ISSN 0032-6569. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:c9aef660-f107-11e5-afde-005056820560>. [Vid. 26. 04. 2024].

¹³⁷ GUT, Karel a PACINA, Václav. *Malá encyklopedie ledního hokeje*, str. 30.

i postiženého.“¹³⁸ Počet vyloučení byl na obou stranách téměř stejný. Čechoslováci seděli na trestné lavici jen o dvě minuty déle. Dokázali však využít čtyři přesilovky a dvě oslabení pro navýšení skóre. Frustrovaný trenér amerického celku prozradil, že hráči byli myšlenkami nejspíše už někde mimo led. Ihned po prohraném utkání 10:2 odletěli domů, do USA.¹³⁹ Americká periodika pouze píše velmi stručně o výsledku zápasu a o konečném umístění USA na světovém šampionátu. Československé oznamovací prostředky informacemi nešetří. Zápas je opět bohatě popsán téměř v každém denním tisku.

Deník *Rudé právo* napsal, že obránce Roberts byl vyloučen ze zápasu s USA na mistrovství světa ve Vídni roku 1987 na 10 minut, avšak se zde nedozvíme, z jakého důvodu rozhodčí tak rozhodli. „*Ani závěrečná část zápasu, rozdrobená do drobných šarvátek a co chvíli narušená vylučováním, nepřinesla nijak působivý hokej. Soupeř svou agresivní hrou dával najevo, že se s výsledkem ještě nesmířil, stav byl do závěrečných sekund otevřený,*“ vysvětlil zvláštní zpravodaj *Rudého práva* z Vídne.¹⁴⁰ Ani v *Československém sportu* nebylo přímo objasněno Robertsovo vykázání z ledové plochy. Předpokládám, že utkání probíhalo v klasickém, tvrdším duchu, kdy si hráči nedávali rozhodně nic zadarmo. Zápas sice skončil 4:2¹⁴¹ ve prospěch československých hráčů, později bylo však skóre upraveno na 4:0. Důvodem tomu byl dopingový nález u Američana Scotta Younga.¹⁴² Trendem severoamerických tiskovin je psát naprosto totožné zprávy z jednotlivých utkání. V několika novinách se tedy objevuje ta jistá zpráva o výhře Čechoslováků na Američany. Periodika se nezmiňuje o kontumaci na skóre 4:0. Nepíše nic ani o vyloučení amerického Robertse, čili druh porušení pravidel se nedozvídáme ani ze zámoří.

Američané jsou většinou proslulí z mezinárodních turnajů svým mladým a nevyspělým týmem. Mladíci bez zkušeností s evropským stylem hokeje často aplikovali hrubost a agresi, zejména, když jim docházely fyzické síly nebo pokud se zápas nevyvíjel podle jejich představ. Mužstvo USA s Čechoslováky sehrálo dohromady 38 vzájemných utkání na

¹³⁸ Československý sport: [Praha]. Praha: Orbis, 28.04.1986, 34(99), s. [8]. ISSN 0323-1224. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:7b10b550-dde3-11ec-8f8a-5ef3fc9bb22f>. [Vid. 28. 04. 2024].

¹³⁹ Rudé právo: orgán Československé sociálně demokratické strany dělnické. V Praze: [s.n.], 28.04.1986, 66-67(99), s. [8]. ISSN 0032-6569. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:d1799ae0-8119-11e3-b315-001018b5eb5c>. [Vid. 25. 06. 2024].

¹⁴⁰ Rudé právo: orgán Československé sociálně demokratické strany dělnické. V Praze: [s.n.], 28.04.1987, 67-68(98), s. [8]. ISSN 0032-6569. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:67529920-871b-11e3-83a0-005056825209>. [Vid. 28. 04. 2024].

¹⁴¹ Hockeyarchives.info. In: hockeyarchives.info. [Online]. [Vid. 25. 06. 2024]. Dostupné z: <https://www.hockeyarchives.info/mondial1987.htm>.

¹⁴² Multimediaexpo.cz. In: multimediaexpo.cz. [Online]. [Vid. 25. 06. 2024]. Dostupné z: http://www.multimediaexpo.cz/mmecz/index.php/Mistrovstv%C3%AD_sv%C4%9Bta_v_ledn%C3%ADm_hokeji_1987.

mistrovství světa v ledním hokeji či na olympijských hrách v časovém rozmezí od 1948 do 1989. Mezi těmito dvěma soupeři to nepochybně také jiskřilo nepovolenými zákroky. Avšak v menším množství v porovnání s kanadskými reprezentanty.

Českoslovenští hokejisté se během druhé poloviny 20. století dokázali probíjet mezi světovou hokejovou špičku. Mnohdy ale působení na mezinárodních turnajích neměli lehké, kvůli politické situaci se v různých zemích cítili utlačováni. Ne vždy ve všech utkáních platilo pravidlo fair play, ale i přesto tak malá země, jako bylo Československo, dokázala získat nespočet medailí všech třech stupňů.

7. Kritika rozhodčích

Být rozhodčí není a nebyla jednoduchá věc. Fanoušek si myslí, že je sudí nadčlověk a vidí i to, co se nestalo. Ve 20. století, na rozdíl od dnešní doby, neměli rozhodčí opakované záběry, které by mohli hned na ledě použít a posoudit tak zákrok. Díky politické situaci v Evropě si často týmy domýšlely, že je rozhodčí trestá ne za fauly, ale za to odkud pocházejí.

Kritizování rozhodčích bylo mnohem rozšířenější i mezi vyššími představiteli reprezentačních týmů, než je v dnešní době. Ve sledovaném období se nebáli ani trenéři, ani novináři, že by je postihl za pomluvu sudích nějaký trest.

Nečistá hra Kanady v zápase s Československem na mistrovství světa ve Stockholmu 1949 mohla být podle *Rudého práva* spravedlivěji potrestána. „*Ve druhé třetině zahájili naši velkým nápoem, vystupňovali svou rychlost a Kanadáné našli proti tomuto způsobu hry jediný lék – tvrdost. Od zahájení druhé třetiny jejich zákroky byly nečisté a kdyby je rozhodčí spravedlivě klasifikovali, pak by asi Kanada měla na ledě neustále tři hráče.*“¹⁴³

Opačného názoru jsou zahraniční média. *The Windsor Daily Star* psal o kanadských hráčích, kteří se odmítli smířit a respektovat československé vítězství: „*Mezi českým a kanadským týmem panovaly přátelské vztahy a vzájemný respekt k hokejovým schopnostem. (...) Výsledek mistrovství oživil téměř zapomenutou nespokojenost hráčů s rozhodnutím rozhodčího z minulého úterý, který uznal český gól, o kterém Kanadáné tvrdili, že nebyl regulérní. Výsledek se ukázal být překážkou, která na základě součtu bodů zabránila Kanadánům v obhajobě titulu. Někteří členové kanadského týmu si stěžovali, jako například Hillson, který po zápase v šatně*

¹⁴³ Rudé právo: orgán Československé sociálně demokratické strany dělnické. V Praze: [s.n.], 16.2.1949, 29-30(39), s. [4]. ISSN 0032-6569. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:1529cfe0-6a80-11e8-bfeb-5ef3fc9bb22f>. [Vid. 23. 05. 2024].

řekl: „Uvolněte místo týmu, který měl vyhrát mistrovství.“ Další souhlasili a Tergesen dodal: „Češi jsou dobrý tým a proti nim nic nemáme. Naše námitky směřují k rozhodčímu.“ Debastiani řekl: „V záznamech se uvádí, že Češi vyhráli, ale podle nás to tak není.“¹⁴⁴ Československý tým si vybojoval svou kázní těsnou výhru nad Kanadou 3:2 a stal se tak podruhé mistrem světa.¹⁴⁵

Na olympijských hrách v Oslu roku 1952 hrálo mužstvo Českoslováků s Kanadou velmi vyhraněné utkání, které skončilo 1:4 pro Kanadu.¹⁴⁶ K tomuto zápasu se mimo jiné vyjádřil obránce Vladimír Bubník: „Nepočítali jsme s tak stranickými rozhodčími. Věděli jsme také, že Kanadťané hrají tvrdě, ale tolik hrubostí jsme nečekali.“ Vyjádření lékaře výpravy dr. Františka Macha: „Téměř všichni hráči utrpěli nějaké zranění. Utkání by bývalo jistě vypadalo jinak, kdyby rozhodčí respektovali znění pravidel.“ A nakonec vyjádření mezinárodního referenta sekce ledního hokeje ÚVS Josefa Loose: „Výsledek mohl být jiný, kdyby holandský rozhodčí Dwars nebyl tak stranický. Za daných okolností hrálo naše mužstvo velmi dobře.“¹⁴⁷ Politické komentáře na západní rozhodčí na sebe nenechaly dlouho čekat. Dále Josef Loose konstatoval, že Českoslováci měli stejnou dvojici rozhodčích jak v zápase s Kanadou, tak v zápase s USA. Domnívá se, že je složení výkonného výboru ovlivněné západní politikou.¹⁴⁸

Na olympijských hrách v Cortině d'Ampezzo se hlavní rozhodčí nezalíbili redaktorům z deníku *Rudé právo* při hře Kanada – Československo 30. ledna 1956: „Rozhodčí utkání Švýcar Hauser a Švéd Ahlin projeví z počátku přílišnou „starostlivost“ o kanadské hokejisty. Vylučovali nám hráče za sebemenší přestupek a Kanadťanům trpěli často i hrubé porušování pravidel.“¹⁴⁹ Na celý olympijský turnaj by bývalí hráči a účastníci nejráději zapomněli.¹⁵⁰

Deník *Práce* popsal spravedlivé konání kanadských rozhodčích v zápase s mužstvem USA na olympijských hrách 1960 ve Squaw Valley: „Kanadští rozhodčí Mc Kenzie a Mc Lean (řídili nám šest utkání ve Squaw Valley!) se opět osvědčili.“¹⁵¹ Objektivita zůstala i přes fakt, že sudí

¹⁴⁴ The Windsor Daily Star, Windsor, Ontario [Canada]: 21. 2. 1949, s. 24. Dostupné z: https://books.google.cz/books?id=B8_AAAIBAJ&lpg=PA24&dq=czechoslovakia%20hockey%201949&hl=cs&pg=PA24#v=onepage&q=czechoslovakia%20hockey%201949&f=false. Vlastní překlad. [Vid. 25. 06. 2024].

¹⁴⁵ VLK, Gustav a GUT, Karel. *Zlatá kniha hokeje*, str. 126-127.

¹⁴⁶ GUT, Karel a PACINA, Václav. *Malá encyklopedie ledního hokeje*, str. 75.

¹⁴⁷ Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 21.2.1952, 8(44), s. 3. ISSN 0323-1941. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:c244266e-2f24-4075-a813-906a04737b2a>. [Vid. 23. 05. 2024].

¹⁴⁸ VLK, Gustav a GUT, Karel. *Zlatá kniha hokeje*, str.163-164.

¹⁴⁹ Rudé právo: orgán Československé sociálně demokratické strany dělnické. V Praze: [s.n.], 31.1.1956, 36(31), s. [4]. ISSN 0032-6569. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:62c572c6-8022-4883-a42b-e2f5fb7011d0>. [Vid. 16. 05. 2024].

¹⁵⁰ VLK, Gustav a GUT, Karel. *Zlatá kniha hokeje*, str. 192.

¹⁵¹ Práce: [Čechy]. Praha: Deník Práce, 01.03.1960, 16(52), s. [6]. ISSN 0231-6374. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:4f5b8d40-564d-11e7-b7b6-5ef3fc9ae867>. [Vid. 16. 05. 2024].

pískli již ke konci zápasu, když platilo skóre 4:3 pro Českoslováky, Československu menší trest za faul. Oprávněný, ale zbytečný. Američané během dvou minut přesilovky stihli vsítit 3 góly. Zápas tedy Československo prohrálo a rozplynula se mu tak šance na ukořistění bronzové medaile.¹⁵²

Dle deníku *Práce* se v zápase Československo – Kanada na mistrovství světa ve Stockholmu 12. března 1963 neblýskli rozhodčí v nejlepším světle: „*Kanaďané měli 20 trestných minut, naši pouze šest. V souvislosti s tím je však za potřeby dodat, že zápas byl vlastně také „soubojem“ obou rozhodčích. Zdálo se nám, že Američan Baryy, přesto, že správně potrestal Fergusona 10 minutami, měl někdy příliš přimhouřené oči při zákrocích svých zámořských krajanů. Druhým rozhodčím byl Švýcar Oliveri.*“¹⁵³

Rozdílnou zkušenost měl kanadský trenér s rozhodčími Trumblem z USA a Sillankorvem z Finska na olympijských hrách v Grenoble 1968. „*GRENOBLE (CP) - Kanadský trenér Jackie MacLeod byl potěšen čtvrtelním vítězstvím 3-0 nad Švédskem, ale rozzlobený ohledně rozhodování. „Co jste tam viděli, byla jen prostá ‚politika‘,“ řekl. „Možná jsme si zasloužili první dva tresty – dokonce i když byly slabé – ale určitě jsme si nezasloužili zbytek.*“¹⁵⁴ Kanaďané byli ze zámoří zvyklí na svoji hru, která je značně drsnější, než se hraje v Evropě. Některé zákroky, které evropští sudí již brali za fauly, oni nepovažovali jako nedovolené.

Rudé právo popsalo závěr utkání Československa s týmem z USA, které se odehrálo 15. dubna 1976 v Katovicích: „*Závěr druhé části hry se už opět odbyval v obranném pásmu týmu USA. Jeho hráčům očividně ubývaly fyzické síly, a tak se uchýlili k přehnané tvrdosti. Drtivá většina těchto nebezpečných zákroků zůstala slabými a benevolentními rozhodčími Lagassem*

a Weidmannem nepotrestána.“¹⁵⁵ Trenér Starší výkon rozhodčích nepovažoval za klíčový. Hodnotil zápas jako vynikající na vysoké úrovni. Vyloučených bylo při utkání více Američanů v poměru 5:7.¹⁵⁶

¹⁵² VLK, Gustav a GUT, Karel. *Zlatá kniha hokeje*, str. 235-236.

¹⁵³ *Práce*: [Čechy]. Praha: Deník *Práce*, 13.03.1963, 19(62), s. [4]. ISSN 0231-6374. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:eb2d3c60-526e-11e7-b7b6-5ef3fc9ae867>. [Vid. 16. 05. 2024].

¹⁵⁴ Edmonton Journal, Edmonton [Canada]: 16. 2. 1968, s. 9. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=DO5kAAAAIBAJ&lpg=PA9&dq=czechoslovakia%20hockey%20grenoble&hl=cs&pg=PA9#v=onepage&q=czechoslovakia%20hockey%20grenoble&f=false>. Vlastní překlad. [Vid. 25. 06. 2024].

¹⁵⁵ *Rudé právo*: orgán Československé sociálně demokratické strany dělnické. V Praze: [s.n.], 16.4.1976, 56-57(91), s. [8]. ISSN 0032-6569. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:1f7725d0-8437-11e8-be68-5ef3fc9bb22f>. [Vid. 16. 05. 2024].

¹⁵⁶ Československý sport: [Praha]. Praha: Orbis, 16.04.1976, 24(91), s. [8]. ISSN 0323-1224. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:b4639c40-a379-11ec-8458-5ef3fc9bb22f>. [Vid. 27. 06. 2024].

Československý sport informoval o obavách z výkonu švédského rozhodčího Karlssona v zápase s Kanadou v roce 1977 na mistrovství světa ve Vídni: „*Velké diskuze se před utkáním vedly na téma, zda švédský rozhodčí Karlsson utkání zvládne. Začal dobře. Prvním vyloučeným byl po zásluze náš Pouzar, vzápětí šel na trestnou lavici G. Smith. V 6. minutě neuznal Karlsson zcela správně branku Mc Adama pro kopnutí bruslí, pak však přece jen nedokázal kanadským hráčům „přistříhnout křídélka“ – jinak by totiž nemohli svými zákroky prosadit tak, jak chtěli. Potom, když už vedli, byla Karlssonova role lehčí.*“¹⁵⁷ Kanada se po 7 letech vrátila na velké mezinárodní turnaje a hned rozpoutala válku na ledě. Faulty po odpískání Kanadčanům nebyly cizí. Někteří českoslovenští hráči odmítali hrát zápas naplno, protože se nechtěli podílet na takové řežbě.¹⁵⁸

Jaroslav Staněk, redaktor *Rudého práva*, napsal o vysoké výhře ČSSR nad týmem USA na mistrovství světa ve švédském Göteborgu v roce 1981, že Američané, neschopní čelit československé herní převaze, sáhli k osvědčené zbraň – přehnané tvrdosti a faulům. Přestože se finský rozhodčí Kaisla snažil udržet situaci pod kontrolou, mnoho zákroků, často zcela mimo hru, zůstalo bez trestu.¹⁵⁹ Obvyklá zbraň amerických hráčů, když prohrávají nebo nestačí, je hrubá síla. Ve Švédsku tomu nebylo jinak. Tentokrát jim ani jejich nebezpečná hra nepomohla, a nakonec prohráli vysoko 11:2.¹⁶⁰

V kanadském tisku se objevila kritika rozhodčích „západního bloku“ na mistrovství světa v Praze 1985. Do *The Montreal Gazette* přispěl svým názorem vice-předseda šampionátu Vladimír Kostka: „*Čekal jsem chytré hry, které budou rychlé a kreativní. Bohužel se evropští hokejisté nechali inspirovat stovkami kanadských a amerických hráčů, hrajících v Evropě. Ty brutální momenty a nedostatek disciplíny svrhlo hokej špatným směrem. Rozhodčí byli poučeni na začátku šampionátu, aby byli velmi striktní. Ale selhali při plnění své práce.*“¹⁶¹ I přes

¹⁵⁷ Československý sport: [Praha]. Praha: Orbis, 10.05.1977, 25(108), s. 3. ISSN 0323-1224. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:b8925800-e065-11ec-8f8a-5ef3fc9bb22f>. [Vid. 16. 05. 2024].

¹⁵⁸ iDnes.cz. In: idnes.cz. [Online]. [Vid. 26. 06. 2024].

Dostupné z: https://www.idnes.cz/hokej/ms-2010/valka-na-lede-to-byla-hokejova-kanada-rok-vydani-1977.A100510_215635_ms-hokej-2010_par.

¹⁵⁹ Rudé právo: orgán Československé sociálně demokratické strany dělnické. V Praze: [s.n.], 13.4.1981, 61-62(87), s. [8]. ISSN 0032-6569. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:433ea130-8bf0-11e8-be68-5ef3fc9bb22f>. [Vid. 16. 05. 2024].

¹⁶⁰ GUT, Karel a PACINA, Václav. *Malá encyklopedie ledního hokeje*, str. 87.

¹⁶¹ The Montreal Gazette: [Canada]. Montreal: The Montreal Gazette, Postmedia Network, 26.04.1985, s. [35]. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=jkYwAAAAIAAJ&lpg=PA35&dq=worlds%20championship%20ice%20hockey&hl=cs&pg=PA35#v=onepage&q=worlds%20championship%20ice%20hockey&f=false>. Vlastní překlad. [Vid. 25. 06. 2024].

křivdy, které se údajně napáchaly na československém týmu nespravedliví rozhodčí, zvládl domácí tým vyhrát titul mistra světa.¹⁶²

Hokejoví rozhodčí hrají klíčovou roli v zajištění fair play a bezpečnosti na ledě. Jsou zodpovědní za dodržování pravidel hry, udělování trestů za fauly a další přestupky, a také za udržování pořádku mezi hráči. Rozhodčí musí mít rychlé rozhodovací schopnosti, dobrý fyzický stav a hluboké znalosti pravidel. Přestože často čelí kritice a nesouhlasům od hráčů, trenérů a fanoušků, jejich úloha je nezbytná pro regulérní průběh hokejových utkání.

Z vybraných novinových článků a výpovědí vyplývá, že utkání československého hokejového týmu proti zámořským soupeřům byla často doprovázena kontroverzemi ohledně rozhodování rozhodčích a tvrdé hry soupeřů. Československý tisk, zejména *Rudé právo* a *Práce*, pravidelně kritizoval údajnou neobjektivitu rozhodčích, zejména těch ze západních zemí, a poukazoval na přehnanou tvrdost kanadských a amerických hráčů, která podle československé strany často zůstávala nepotrestaná. Na druhé straně kanadský tisk a samotní hráči viděli problémy spíše v nespravedlivých výrocích rozhodčích vůči sobě a vyjadřovali nespokojenost s evropským stylem hry a pravidly. Tyto konflikty tak odhalují nejen sportovní, ale i kulturní a ideologické rozdíly mezi Východem a Západem, které se odrážely i na ledové ploše. Je však důležité si uvědomit, že se jedná o pohled několika vybraných článků, často ovlivněných dobovým ideologickým rámcem a národními zájmy. Tato perspektiva tak může být částečně neobjektivní a nepostihuje komplexní obraz tehdejších mezinárodních hokejových střetů.

Závěr

Ve sledovaném období se na ledě odehrálo velké množství nedovolených zákroků. Z analýzy novinových článků lze vyvodit několik poznatků. Kanadčané byli zvyklí ze zámoří hrát na ledě tvrdou hru. V severoamerickém tisku se téměř nevyskytují informace o počtu vyloučení nebo zranění v zápase. Kanadčané i Američané si umí stěžovat na výkon rozhodčích, zvláště pokud pocházeli ze Sovětského svazu. Zároveň uznávali, že jejich hra je agresivnější, než způsob hry evropských týmů, avšak nehodlali na svém stylu nic měnit. V průběhu zkoumání zámořských

¹⁶² Seznam zprávy. In: seznamzpravy.cz. [Online]. [Vid. 26. 06. 2024].
Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/sport-hokej-ms-v-hokeji-posledni-zlato-jsme-doma-brali-pred-40-lety-rozhodl-o-nem-mladik-z-pardubic-252559>.

periodik jsem si všimla, že deníky a média často otiskovala jeden a ten samý sloupec, zprávy, které byly přesně slovo od slova totožné. To se v československém tisku stát nemohlo, jelikož každé větší periodikum mělo většinou v místě dění turnaje svého zvláštního zpravodaje, který interpretoval zprávy právě do novin. Ač byl výsledný význam většinou stejný, tzn. periodika si mezi sebou zásadně nerozporovala, neznamenal to, že by čtyři československé redakce otiskly stejné sloupce.

V podání československých periodik byl tým Čechoslováků většinou v pozici oběti zámořských rváčů. Československé denní tisky nebývaly kritické ke hře svých reprezentantů. Je pravdou, že Čechoslováci byli proslulí svou profesionalitou. I když prohrávali, nesnažili se dotáhnout na soupeře zakázanými zákroky. Žádný tým není dokonalý bez jediného faulu v utkání, výjimkou nebyl ani ten československý. Pokud už Čechoslovák fauloval a dostal vyšší trest, periodika to vždy objektivně uznala.

Rozdíl byl často mezi rozhodčími zámořskými a evropskými. To, co si hráči mohli dovolit k evropskému, u zámořského neprošlo, viz diskutování ohledně výše trestu. Politická situace ve světě též nepřispěla k objektivitě rozhodování sudích. Českoslovenští hráči měli často pocit „šikany“ od západních rozhodčích a západní týmy, jako Kanada, nebo USA, cítily křivdu od rozhodčích pocházejících ze Sovětského svazu. Celkově měli všichni tendenci velmi často komentovat výkony rozhodčích. Občas na adresu sudích padla taková slova, že by v dnešní době jejich autor dostal takovou pokutu, aby si to pro příště rozmyslel.¹⁶³

Charakter komentování nedovolených zákroků se během sledovaného období 1948-1989 nijak nezměnil. Co se ale změnilo, byla hra a aspekty kolem ní. Zvýšená marodka po utkáních probíhajících v 50. letech byla důsledkem nejen „řezníků ze zámoří“, ale i nedostatečné výstroje. Zlomeniny, které byly tehdy běžným zraněním po tvrdém zápase, se již v 80. letech téměř neobjevují díky posílení ochranných prvků na těle i hlavě hráče. Domnívám se, že příčinou úbytku vážných zranění byl i vývoj pravidel, konkrétně trestů za zákroky. Ve 40. letech existoval jen malý výčet nedovolených zákroků, nýbrž v průběhu let se tresty rozdělily do více kategorií a byly čím dál tím více přísnější. Hokej tím neztratil nic ze svého náboje hry, ale zároveň se více zamezilo vážným zraněním.

Na základě rozboru vybraných komentářů lze uzavřít, že ani mezi americkým a kanadským mediálním zpracováním zápasu neexistují zásadní rozdíly v charakteru jejich komentářů. Ačkoli by se dalo očekávat, že se odlišné národní perspektivy promítnou do různé míry emocí

¹⁶³ https://www.idnes.cz/hokej/extraliga/hokej-extraliga-pardubice-trinec-rozhodci-marek-zadina.A240421_201809_hokej_mv0

či kritiky vůči soupeři, texty obou zemí se drží podobné rétoriky i hodnotového rámce. Shodně akcentují tvrdost zápasu, výjimečnost sovětského týmu i úsilí, které vedlo k vítězství. V obou případech se ukazuje, že důraz je kladen spíše na západní jednotu než na vnitřní rozdíly mezi USA a Kanadou.

Závěrem lze říci, že sledované období odhalilo mnoho zajímavých aspektů hokejové hry a jejích kulturních rozdílů. Kanadčané a Američané přinesli na evropský led svůj nekompromisní styl hry, který byl často zdrojem sporů a kontroverzí, zatímco Čechoslováci se pyšili svou disciplinovaností a profesionalitou. Politické napětí a rozdíly přiosťrovaly rozhodování rozhodčích, což vedlo k pocitu nespravedlnosti na obou stranách. Hokej se však nezastavil na místě – vývoj výstroje a zpřísnění pravidel postupně přispěly k větší bezpečnosti hráčů. Přes všechny konflikty a zranění zůstává tento sport symbolem tvrdé práce, odhodlání a nezdolného ducha.

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Jiří Bubla

Příloha č. 2 – William „Bill“ Warwick

Příloha č. 3 – Rozhovor s Vladimírem Martincem

Příloha č. 1 – Jiří Bubla

Jako příklad československého *rváče* lze vybrat obránce Jiřího Bublu. Tento hráč se účastnil šampionátů během sedmdesátých let, během nichž rozdal pár dobře mířených ran. Jeho konání nebyla v zápasech hodnocená vyššími tresty, přesto byl na ledě nepříjemný a uměl se soupeři dostat pod kůži. Slovy Vladimíra Martince: „(...) *on byl udělanější, měl sílu, tedy budil respekt u těch soupeřů.*“¹⁶⁴

Bývalý hokejový obránce za svoji kariéru získal třikrát titul mistra světa, a to v letech 1972, 1976 a 1977, a jednou titul mistra Evropy v roce 1971. Bubla je součástí „zlaté generace“ československého hokeje.¹⁶⁵ V roce 1979 byl dokonce prohlášen nejlepším obráncem¹⁶⁶ na mistrovství světa v Moskvě.¹⁶⁷ Proslul jako velmi tvrdý a odolný hráč se schopností zakládat efektivní útoky.¹⁶⁸

Jiří Bubla, zvaný „*tvrdák*“, bral jako samozřejmost stavět se za své spoluhráče a mstít je. Mimořádnou ochrannou ruku držel nad svým spoluhráčem Vladimírem Martincem. O jeho oddanosti svědčí situace, kdy se snažil oplatit finskému bekovi hit právě na Martince při přátelském utkání ve WHA.¹⁶⁹ Při srážce s Finem ale neudržel rovnováhu a podklouzl, což způsobilo nekontrolovatelný pád. Když však Bubla padal, uhodil se hlavou o mantinel až se mu povolila helma. Ani po takové drsné situaci na sobě nedal znát slabost a zápas dohrál.¹⁷⁰

Dle svědectví jeho spoluhráče, Jiřího Kochty: „*Koho trefil, ten měl dost.*“ „*Mireček uměl perfektně vystihnout, kdy útočník nedával pozor, kdy se díval jinam. A potom... Bum,*“ poznamenal Bohuslav Šťastný. „*Mireček*“ byla Bubly přezdívka z vojny podle jeho vzoru, obránce Mirka Beránka. „*Připomínal zed'. Neřezal to u mantinelu, spíš se díky skvělému bruslení najednou vynořil uprostřed hřiště a následovala už jen pořádná rána,*“ tvrdil Milan Nový.¹⁷¹

Jiří Bubla tvořil ikonickou dvojici s Ivanem Hlinkou. „*Nepamatuju, že by za Ivanovým útokem někdy hrál někdo jiný než Mireček,*“ konstatuje František Kaberle. Jejich souhra

¹⁶⁴ MARTINEC, Vladimír, bývalý hokejista [ústní rozhovor]. Pardubice 4. 11. 2024.

¹⁶⁵ STRÁNSKÝ, Jiří a ONDROUŠEK, Kamil. *Historie československého a českého hokeje 1908-1999*. Praha: Vyšehrad, 1999. ISBN 80-7021-308-6, str. 112.

¹⁶⁶ GUT, Karel a PRCHAL, Jaroslav. *100 let českého hokeje*. Praha: AS press, 2008. ISBN 978-80-903552-4-8, str. 199.

¹⁶⁷ GUT, Karel a PACINA, Václav. *Malá encyklopedie ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1986. Str. 285.

¹⁶⁸ GUT, Karel a PRCHAL, Jaroslav. *100 let českého hokeje*, str. 199.

¹⁶⁹ World Hockey Association. In: *whahockey.com* [Online]. [Vid. 24. 02. 2024]. Dostupné z: <https://www.whahockey.com/whamain.html>.

¹⁷⁰ SUCHAN, František. *Nezdolní: 20 nejčastěji reprezentujících českých hokejistů očima jejich spoluhráčů*. [Plzeň]: eSports.cz, 2019. ISBN 978-80-907059-5-1, str. 11.

¹⁷¹ SUCHAN, František. *Nezdolní*, str. 12-13.

fungovala jak v ligovém Litvínově, tak v národním týmu. Dle jejich spoluhráčů byl jejich pokoj na hokejových soustředěních doslova kuřáckým koutkem. „*Cigaretu a zapalovač měli na nočním stolku. Ještě prý ani neotevřeli oči a už kouřili. Samozřejmě tajně, aby to pan Gut neviděl,*“ podotýká Kaberle. Rozhodně bychom dnes ani Hlinku, ani Bublu nemohli prohlásit ukázněnými profesionály.¹⁷²

V roce 1981 odešel spolu s Ivanem Hlinkou do NHL.¹⁷³ V týmu Vancouveru spolu působili dva roky, poté se Hlinka vrátil zpět do Evropy. Jakmile dostal Jiří Bubla jednou šanci ukázat, co umí, nepropásl ji.¹⁷⁴ Celkově za národní tým odehrál 171 utkání, ve kterých vstřelil 26 branek.¹⁷⁵ V roce 1976 získal vyznamenání „Za zásluhy o výstavbu“.¹⁷⁶

Obrázek 1: Jiří Bubla

Hockeygods.com

¹⁷² SUCHAN, František. *Nezdolní*, str. 14.

¹⁷³ National Hockey League. In: *nhl.com* [Online]. [Vid. 24. 02. 2024]. Dostupné z: <https://www.nhl.com/>.

¹⁷⁴ SUCHAN, František. *Nezdolní*, str. 16.

¹⁷⁵ VLK, Gustav a GUT, Karel. *Zlatá kniha hokeje: z dějin československého ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1978, str. 506.

¹⁷⁶ VLK, Gustav a GUT, Karel. *Zlatá kniha hokeje*, str. 485.

Obrázek 1: https://hockeygods.com/images/19830-Ji_Bubla_Czech_Ice_Hockey_Legend. [Online]. [Vid. 18. 04. 2025].

Příloha č. 2 – William „Bill“ Warwick

Ze zámořských bitkařů jsem do své práce vybrala medailonek o Williamu Warwickovi, který byl známý svým nevybíravým chováním na ledě vůči soupeřům. Dále je zmíněný v kapitole 7 výše právě při jeho akcích.

Billy byl rváč nebývalých rozměrů. Se svými 173 centimetry a 75 kilogramy provokoval nejtvrďší hráče na světovém turnaji v roce 1955.¹⁷⁷ Narodil se roku 1924 v Kanadě v provincii Saskatchewan. Williama zájmem nebyl jen hokej, ale taky atletika, softball a box.¹⁷⁸

Profesionální kariéru začal v 18 letech v New York Rangers (NHL), kde odehrál pouze jediný zápas, ve kterém již obdržel 4 trestné minuty, ale taky si v něm stihl zapsat jednu gólovou asistenci. Zbytek sezóny dohrál na farmě Rangers v New York Rovers, kteří hráli v kanadské východní lize (EHL). Další rok byl opět pozván do NHL, kde za Rangers nastoupil do 13 utkání, ve kterých vstřelil 3 góly a připsal si 2 asistence. Do roku 1952 střídal hokejová angažmá po každé sezóně.¹⁷⁹

William byl prostředním ze třech bratrů, kteří všichni zasvětili svůj život hokeji. Právě k bratrům (Grantovi a Dickovi) se v roce 1952 připojil a přestoupil do klubu Penticton Vees, kde společně usilovali o Allanův pohár. Ten se jim v roce 1954 podařilo vyhrát, a tak se mohl s Vees ucházet o titul mistra světa v roce 1955.¹⁸⁰

„Přehytračili jsme je, přebruslili jsme je a přehráli jsme je.“ Toto je výrok Williama z roku 1955, kdy pomohl svému týmu z pozice levého křídla porazit Sovětský svaz a vyhrát zlato na mistrovství světa v Kolíně nad Rýnem. Na tomto šampionátu byl trenérem kanadského celku jeho bratr Grant, který odehrál v NHL devět sezón ve třech různých týmech – New York Rangers, Boston Bruins a Montreal Canadiens. V prvním zápase s USA zaznamenal William Warwick šest branek! U publika byl však nejméně oblíbeným hráčem. Němečtí redaktori ho nazývali *„hříšníkem“* a když nastoupil na led, nebylo hráče, na kterého by fanoušci bučeli více. To si William náramně užíval. Při takových výlevech emocí publika ještě mával směrem do hlediště, což dav ještě více rozzuřilo. Když se ho američtí reportéři ptali, čím to je, odpověděl: *„No, nejsem ten nejlépejší hráč na světě.“* Pokud vstřelil gól, diváci ho vypískali. Na

¹⁷⁷ Hockey DB. In: hockeydb.com [Online]. [Vid. 2. 11. 2024]. Dostupné z: <https://www.hockeydb.com/ihdb/stats/pdisplay.php?pid=13714>.

¹⁷⁸ Saskatchewan Sports Hall of Fame. In: sasksporthalloffame.com [Online]. [Vid. 2. 11. 2024]. Dostupné z: <https://sasksporthalloffame.com/inductees/william-billy-warwick/>.

¹⁷⁹ Hockey DB. In: hockeydb.com [Online]. [Vid. 2. 11. 2024]. Dostupné z: <https://www.hockeydb.com/ihdb/stats/pdisplay.php?pid=13714>.

¹⁸⁰ Saskatchewan Sports Hall of Fame. In: sasksporthalloffame.com [Online]. [Vid. 2. 11. 2024]. Dostupné z: <https://sasksporthalloffame.com/inductees/william-billy-warwick/>.

mistrovství světa v západním Německu v osmi zápasech vsítil 14 gólů a při osmi brankách asistoval.¹⁸¹

Zemřel v roce 2007 v nedožitých 83 letech.¹⁸²

Obrázek 2 William Warwick (vpravo) a Grant Warwick (vlevo)

Puckstruck.com

¹⁸¹ Puckstruck. In: puckstruck.com [Online]. [Vid. 2. 11. 2024]. Dostupné z: <http s://puckstruck.com/tag/bill-warwick/>.

¹⁸² Hockey Reference. In: hockey-reference [Online]. [Vid. 2. 11. 2024]. Dostupné z: <https://www.hockey-reference.com/players/w/warwibi01.html>.

Obrázek 2: <https://puckstruck.com/tag/bill-warwick/>. [Online]. [Vid. 18. 04. 2025].

Příloha č. 3 – Rozhovor s Vladimírem Martincem (3. 11. 2024)

Je pravda, že nad Vámi držel Jiří Bubla ochranou ruku, jak se píše v knize *Nezdošní?*

Jirka nade mnou držel ochrannou ruku tak, že mě v Jihlavě na soustředění před mistrovstvím světa sestřelil, až mě uspal. Jinak to byl kamarád, protože jsme spolu, dá se říct, začínali v tom sedmdesátém roce v národáku, takže jsme spolu prožili hodně času. Dali jsme si i to pivo, tenkrát i to cigárko a byli jsme si blíž, bylo to dobré. Je fakt, že on byl udělanější, měl sílu a budil respekt u těch soupeřů, takže si ke mně možná ani tolik nedovolili. Nehledě na to, že mě nebylo lehké najít na tom ledě tak, aby mi mohl někdo něco udělat.

Vzpomenete si na nějakou situaci, kdy byste byl v zápase zraněn?

Nejvíce zákeřný, se dá říct, na stejné úrovni, byli Rusové a Američani v téhle době. Možná i Kanadani, tyhle zámořští soupeři. To byla sedmdesátá léta a ten hokej v Americe byl jinačí než tady. Ti hráči tenkrát byli opravdu pořád vylučováni, protože to byly nejen fauly, ale i hrubé zákroky, nebezpečné zákroky, které nebyly jen na vyloučení, ale i na disciplínárku, protože to bylo hodně zákeřný. Rusové, ti mě dvakrát uspali. Jednou to byl Cygankov a jednou to byl Lutčenko. Jeden mě uspal a druhý mě zlomil nos na mistrovství světa ve Finsku. Ten rozhodující zápas proti Rusům jsem hrál jen chvíli, tam mně zlomil nos, takže mi tekla pořád krev, a tak jsem šel hrát pak až poslední třetinu, a ještě nám nepřál rozhodčí, takže jsme prohráli.

Já jsem koukala, že v jste měl v jednom deníku citaci, kde jste popisoval zápas: „Nechali jsme se v první třetině zastrašit, nehráli jsme dobře, ale věřte, není to nějak jednoduché hrát se soupeřem, který vás dokáže zranit, a přitom se vám směje do tváře. My tohle hrát neumíme.“ Toto bylo v roce 1967. Milan Nový ve své knize popisuje, jak Váš trenér, Jano Starší, v tomto zápase dostal ránu na čelist od Phila Eposita, když byl rozhodčí zády situací. Pamatujete si tuto situaci?

Ano, to je pravda. To byla právě ta doba, kdy jsme nebyli žádnéj sebevědoměj národ, neměli jsme žádný sebevědomí. Museli jsme poslouchat, držet hubu a krok a jako k ničemu se nevyjadřovat a nic nedělat, takže tímhle tím jsme byli trošičku podělaní a měli jsme respekt, měli jsme respekt k soupeři, a i trošinku obavy, protože nikdy nevíte, co takový pako udělá, který ví, že je Kanadán. Jak říkám, Rusové a Kanadani jsou stejný, protože mají ohromný sebevědomí a nevědí ani kde je Česko. Ti si říkali ,nějakej blbec mě tady bude otravovat, tak ho zmlátím'. A my jsme to prostě neuměli. Nebyli jsme schopný se nějak bránit, byli jsme trošinku vystrašení, ale jak říkám, postupem doby, jaký hráči chodí do Ameriky a do Kanady, jak tam hrajou, tak už se na to zvyklo a po té revoluci, od toho devadesátého roku, kdy tam můžou, tak už se ty rozdílly smazaly a teď už nás uznávají, jak tam byli vynikající hráči, jako Jarda Jágr nebo Dominik Hašek a mnoho dalších, takže mají úctu k těmhle malým zemím jako jsme my.

V novinách jsem se setkávala velmi často právě s tvrzením, že Čechoslováci měli příliš velký respekt vůči zámořským soupeřům...

Slušně řečeno, byli jsme podělaní.

Navážu tedy otázkou, zda máte pocit, že by se v těch sedmdesátých letech ve sportu projevovala politika, zda na Vás koukali (Američané a Kanad'ani) jako na nějaké „Východňáky“?

Všichni na nás koukali jako na blbce. Nadávali nám Rusové, nadávali nám Američani a Kanad'ani, v Evropě i Švýcaři, Němci byli větší, slušně řečeno, byli jsme tady takoví otloukánci, kteří měli asi 14 milionů lidí. Nikdo nás víceméně v té Evropě neuznával, přestože jsme vyhráli v roce 1972, 76 a 77. Tam jsme si začali budovat ten respekt.

Rozhodovala národnost ve vztahu s rozhodčími?

Asi dvakrát nás zařizl Kompalla, to byl Polák, který možná utekl do Německa. To byl rozhodčí, kterej nás připravil o jeden titul určitě. Naše výhoda, nebo nevýhoda? Jak chcete. Většina z nás nemohla nic říct, protože jsme neuměli anglicky. To bylo pár kluků, kteří se domluvili, ale zbytek toho mančafu se měl učit cizí jazyk ruštinu, a to nikdo neznal ve světě. Takže my jsme neměli co říct a byli dva, který mohli. To nás zase dělalo menší, zase otloukáanky, trochu vesničani.

I kdybyste uměli anglicky, tak rozhodčí ze zámoří nebyli často otevření diskuzi o faulech...

To byla ta hokejová disciplína, že mohl diskutovat jen kapitán, nebo asistenti, mohli zeptat se na něco. Ale vlastně ti rozhodčí nemluvili. Víceméně tady v extralize to bylo zase... Máte mluvení a mluvení. Buďto mu nadáváte anebo půjdete slušně a on vám taky slušně odpoví a je jedno, jestli máte „Áčko“ nebo ne. Takovej Ruda Baťa, kterej tady pískal, vynikající rozhodčí, pískal první sérii, myslím v roce 1973, Česko-Kanada jeden zápas tady, ten uměl anglicky, ale to byla paráda. S ním se dalo mluvit, normálně se ho zeptat, ale normálně. Jak se začalo jinak artikulovat trošinku, tak ho (trest) dostal a bylo po srandě. Ted'ka se mně zdá, že ti hráči diskutují pořád. Dneska je to daný společností, že všem se musí všechno vysvětlovat, což je úplně k prdu. Všechno se musí vysvětlovat, místo toho, aby respektovali (hráči) rozhodnutí toho rozhodčího.

Myslíte, že bylo za Vaší aktivní kariéry více zranění?

Já si myslím, že těch zranění je zhruba stejně. Možná ted'kon se o tom víc mluví, protože máme víc tisku a ti novináři potřebují bejt zajímaví a vytahovat informace, tak se o tom víc mluví. Já jsem za celou svoji kariéru teda dvakrát otřes mozku a zlomenou ruku, jinak nic. V Moskvě v tom sedmdesátým třetím, tam mě uspal ten Cygankov nebo Lutčenkov, jeden z nich, že jsem se probral až cestou na hotel v autobuse a druhý den jsem šel trénovat. To mi doktor říkal, jestli jsem se nezbláznil, ale byl jsem tam, tak už jsem šel trénovat. Ted' s otřesem mozku maroděj půl roku. Ta věda je někde jinde, jde to dál a ty

kluci mají buďto strach anebo je to kolikrát o odolnosti. Tím nechci říkat, že hráči nejsou odolní, ale řekl bych, že jsou míň.

Já jsem si spíše myslela, že by těch zranění bude v dnešní době méně z důvodu téměř dokonalé ochrany celého těla.

Já myslím, že toho nebylo. Když se podíváte na sezónu, tak tady (v Pardubicích) hrála Sparta před měsícem a neměli osm hráčů, kteří byli zranění, nebo nemocní. My máme taky teďka (Pardubice) Čerešňáka každou chvíli, Sedlák od začátku sezóny, Radil, to jsou vážná zranění, a to je jenom tady.

Bibliografie

Prameny

Československý sport: [Praha]. Praha: Orbis, 1953-1992. ISSN 0323-1224. Dostupné také z:

<https://ndk.cz/uuid/uuid:a227cb00-9a66-11ea-9ded-005056825209>.

Edmonton Journal, Edmonton [Canada]: 16. 2. 1968, s. 9. Dostupné z:

<https://books.google.cz/books?id=DO5kAAAAIBAJ&lpg=PA9&dq=czechoslovakia%20hockey%20grenoble&hl=cs&pg=PA9#v=onepage&q=czechoslovakia%20hockey%20grenoble&f=false>. [Vid. 25.

06. 2024].

Lidová demokracie: orgán Československé strany lidové. Praha: Nakladatelství Lidová demokracie,

09.02.1976, 32(33), s. [6]. ISSN 0323-1143. Dostupné také z: [https://ndk.cz/uuid/uuid:386d7cb0-](https://ndk.cz/uuid/uuid:386d7cb0-2a4c-11e7-9ceb-005056825209)

[2a4c-11e7-9ceb-005056825209](https://ndk.cz/uuid/uuid:386d7cb0-2a4c-11e7-9ceb-005056825209). [Vid. 26. 10. 2024].

Lidové noviny. Praha: Syndikát českých spisovatelů, 1948-1949. ISSN 0862-5921. Dostupné také z:

<https://ndk.cz/uuid/uuid:bdc06f50-6ec9-11dd-85fc-000d606f5dc6>.

Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1945-1990. ISSN 0323-1941. Dostupné také z:

<https://ndk.cz/uuid/uuid:0a0bd530-c20b-11de-a374-000d606f5dc6>.

Ottawa Citizen, Ottawa [Canada]: 24. 3. 1956, s. 13. Dostupné z:

<https://books.google.cz/books?id=WLcxAAAAIBAJ&lpg=PA13&dq=czechoslovakia%20hockey%20cortina%201956&hl=cs&pg=PA13#v=onepage&q=czechoslovakia%20hockey%20cortina%201956&f=false>. [Vid. 22. 04. 2024].

Práce: [Čechy]. Praha: Deník Práce, 1980, 36. ISSN 0231-6374. Dostupné také z:

<https://ndk.cz/uuid/uuid:b2128ad8-fad7-4e05-a1a2-22c4b9a0f5f4>.

Rudé právo: orgán Československé sociálně demokratické strany dělnické. V Praze: [s.n.], 1920-1995.

ISSN 0032-6569. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:4eac74b0-e92c-11dc-9fa1-000d606f5dc6>.

Ruch v tělovýchově a sportu: týdeník Československé obce sokolské. Praha: Československá obec

sokolská, 25.02.1949, 4(7), s. [5]. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:aeff27c0-d76c-11ec-938c-005056825209>. [Vid. 24. 10. 2024].

The Calgary Herald, Calgary [Canada]: 27. 1. 1960, s. 18. Dostupné z:

<https://books.google.cz/books?id=GWFkAAAAIBAJ&lpg=PA18&dq=czechoslovakia%20hockey%20osquaw%20valley&hl=cs&pg=PA18#v=onepage&q=czechoslovakia%20hockey%20osquaw%20valley&f=false>. [Vid. 25. 06. 2024].

The Calgary Herald: Calgary [Canada], 20. 2. 1952, s. 22. Dostupné z:

<https://books.google.cz/books?id=0SxkAAAAIIBAJ&lpg=PA22&dq=czechoslovakia%20hockey%20oslo%201952&hl=cs&pg=PA22#v=onepage&q=czechoslovakia%20hockey%20oslo%201952&f=false>. [Vid. 19. 06. 2024].

The Leader-Post, Regina, Saskatchewan [Canada]: 21. 1. 1976, s. 33. Dostupné z:

<https://books.google.cz/books?id=IDJVAAAAIIBAJ&lpg=PA33&dq=czechoslovakia%20hockey%20olympic%20games&hl=cs&pg=PA33#v=onepage&q=czechoslovakia%20hockey%20olympic%20games&f=false>. [Vid. 25. 06. 2024].

The Leader-Post, Regina, Saskatchewan [Canada]: 28. 02. 1952, s. 24. Dostupné z:

<https://books.google.cz/books?id=bvBTAAAAIIBAJ&lpg=PA24&dq=ice%20hockey%201952%20czechoslovakia%20oslo&hl=cs&pg=PA24#v=onepage&q&f=false>. Vlastní překlad. [Vid. 20. 10. 2024].

The Montreal Gazette: [Canada]. Montreal: The Montreal Gazette, Postmedia Network, 26.04.1985, s. [35]. Dostupné z:

<https://books.google.cz/books?id=jkYwAAAAIIBAJ&lpg=PA35&dq=worlds%20championship%20ice%20hockey&hl=cs&pg=PA35#v=onepage&q=worlds%20championship%20ice%20hockey&f=false>. [Vid. 25. 06. 2024].

The Phoenix, Saskatoon, Saskatchewan [Canada]: 2. 5. 1987, s. 32. Dostupné z:

<https://books.google.cz/books?id=GEVgAAAAIIBAJ&lpg=PA32&dq=czechoslovakia%20hockey%201987%20vienna&hl=cs&pg=PA32#v=onepage&q=czechoslovakia%20hockey%201987%20vienna&f=false>. [Vid. 25. 06. 2024].

The Robesonian, Lumberton [North Carolina]: 10. 9. 1989, s. 8. Dostupné z:

<https://books.google.cz/books?id=wq9VAAAAIIBAJ&lpg=PA8&dq=czechoslovakia%20hockey%20calgary%201988&hl=cs&pg=PA8#v=onepage&q=czechoslovakia%20hockey%20calgary%201988&f=false>. [Vid. 23. 06. 2024].

The Spokesman-Review, Spokane [Washington]: 7. 2. 1968, s. 18. Dostupné z:

<https://books.google.cz/books?id=iTtWAAAAIIBAJ&lpg=PA18&dq=czechoslovakia%20hockey%20olympic%20games&hl=cs&pg=PA18#v=onepage&q=czechoslovakia%20hockey%20olympic%20games&f=false>. [Vid. 25. 06. 2024].

The Vancouver Sun [Canada]: 21. 02. 1955, s. 14. Dostupné z:

<https://books.google.cz/books?id=xztlAAAAIIBAJ&lpg=PA14&dq=ice%20hockey%20germany%201955%20czechoslovakia&hl=cs&pg=PA14#v=onepage&q=ice%20hockey%20germany%201955%20czechoslovakia&f=false>. [Vid. 20. 10. 2024].

The Windsor Star, Windsor, Ontario [Canada]: 4. 5. 1985, s. 8. Dostupné z:

<https://books.google.cz/books?id=uwVFAAAIBAJ&lpg=PA8&dq=ice%20hockey%201985%20czechoslovakia&hl=cs&pg=PA8#v=onepage&q=ice%20hockey%201985%20czechoslovakia&f=false>.

Vlastní překlad. [Vid. 22. 10. 2024].

Toledo Blade, Toledo [Ohio]: 20. 4. 1981, s. 1. Dostupné z:

<https://books.google.cz/books?id=nT1PAAAIBAJ&lpg=PA1&dq=czechoslovakia%20hockey%201981%20goteborg&hl=cs&pg=PA1#v=onepage&q=czechoslovakia%20hockey%201981%20goteborg&f=true>. [Vid. 20. 06. 2024].

Pamětníci

MARTINEC, Vladimír, bývalý hokejista [ústní rozhovor]. Pardubice 4. 11. 2024.

Literatura

ADAMEC, Quido. *Pravidla ledního hokeje: platná od 1. září 1964*. Praha: Státní technické nakladatelství, 1964.

ADAMEC, Quido. *Pravidla ledního hokeje: vydání 1982 (platné od 1. července 1982)*. 6. přeprac. vyd. Praha: Olympia, 1982.

BERNSTEIN, Ross. *Bitkařský kodex: nepsaná pravidla bitek v NHL*. V Praze: Egmont, 2007. ISBN 978-80-252-0774-1.

GUT, Karel a PACINA, Václav. *Malá encyklopedie ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1986.

GUT, Karel a PRCHAL, Jaroslav. *100 let českého hokeje*. Praha: AS press, 2008. ISBN 978-80-903552-4-8.

LAUFER, Josef a STECKER, Marcel. *Hokej můj osud*. 2. rozš. a dopl. vyd. Praha: Mladá fronta, 1962.

LUKŠŮ, David. *Hokejová legenda Milan Nový*. [Kladno]: Kamelot Production, 2021. ISBN 978-80-11-00192-6.

Pravidla ledního hockeye. Praha: Československá obec sokolská, 1950.

STRÁNSKÝ, Jiří a ONDROUŠEK, Kamil. *Historie československého a českého hokeje 1908-1999*. Praha: Vyšehrad, 1999. ISBN 80-7021-308-6.

SUCHAN, František. *Nezdolní: 20 nejčastěji reprezentujících českých hokejistů očima jejich spoluhráčů*. [Plzeň]: eSports.cz, 2019. ISBN 978-80-907059-5-1.

VLK, Gustav a GUT, Karel. *Zlatá kniha hokeje: z dějin československého ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1978.

Internetové zdroje

- Český hokej. In: www.ceskyhokej.cz [Online]. [Vid. 22. 10. 2024]. Dostupné z: <https://www.ceskyhokej.cz/kapitani-reprezentace-na-zoh-a-ms>.
- Elite prospects. In: eliteprospects.com. [Online]. [Vid. 05. 05. 2024]. Dostupné z: <https://www.eliteprospects.com/player/21565/vsevolod-bobrov>.
- Hockey DB. In: hockeydb.com [Online]. [Vid. 2. 11. 2024]. Dostupné z: <https://www.hockeydb.com/ihdb/stats/pdisplay.php?pid=13714>.
- Hockey Reference. In: [hockey-reference](http://hockey-reference.com) [Online]. [Vid. 2. 11. 2024]. Dostupné z: <https://www.hockey-reference.com/players/w/warwibi01.html>.
- Hockeyarchives.info. In: hockeyarchives.info. [Online]. [Vid. 25. 06. 2024]. Dostupné z: <https://www.hockeyarchives.info/mondial1987.htm>.
- Hokej.cz. In: hokej.cz [Online]. [Vid. 25. 06. 2024]. Dostupné z: <https://www.hokej.cz/pravidlo-607-kroscek/434>.
- Hokejový archiv. In: hokejovyarchiv.cz. [Online]. [Vid. 05. 05. 2024]. Dostupné z: <https://www.hokejovyarchiv.cz/holik-jiri/>.
- iDnes.cz. In: idnes.cz. [Online]. [Vid. 26. 06. 2024]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/hokej/ms-2010/valka-na-lede-to-byla-hokejova-kanada-rok-vydani-1977.A100510_215635_ms-hokej-2010_par.
- iDnes.cz. In: idnes.cz. [Online]. [Vid. 29. 06. 2024]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/hokej/ms-2015/mistrovstvi-sveta-1985-v-praze.A150511_2161586_ms-hokej-2015_tof.
- Multimediaexpo.cz. In: multimediaexpo.cz. [Online]. [Vid. 25. 06. 2024]. Dostupné z: http://www.multimediaexpo.cz/mmecz/index.php/Mistrovstv%C3%AD_sv%C4%9Bta_v_ledn%C3%ADm_hokeji_1987.
- National Hockey League. In: nhl.com [Online]. [Vid. 24. 02. 2024]. Dostupné z: <https://www.nhl.com/>.
- Ontario Sports Hall of Fame. In: ontariosportshalloffame.com. [Online]. [Vid. 27. 06. 2024]. Dostupné z: <https://ontariosportshalloffame.com/1958-whitby-dunlops/>.
- Puckstruck. In: puckstruck.com [Online]. [Vid. 2. 11. 2024]. Dostupné z: <https://puckstruck.com/tag/bill-warwick/>.
- Saskatchewan Sports Hall of Fame. In: sasksporthalloffame.com [Online]. [Vid. 2. 11. 2024]. Dostupné z: <https://sasksporthalloffame.com/inductees/william-billy-warwick/>.
- Seznam zprávy. In: seznamzpravy.cz. [Online]. [Vid. 26. 06. 2024]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/sport-hokej-ms-v-hokeji-posledni-zlato-jsme-doma-brali-pred-40-lety-rozhodl-o-nem-mladik-z-pardubic-252559>.
- World Hockey Association. In: whahockey.com [Online]. [Vid. 24. 02. 2024]. Dostupné z: <https://www.whahockey.com/whamain.html>.

Obrázky

Obrázek 1: https://hockeygods.com/images/19830-Ji_Bubla_Czech_Ice_Hockey_Legend.

[Online]. [Vid. 18. 04. 2025].

Obrázek 2: <https://puckstruck.com/tag/bill-warwick/>. [Online]. [Vid. 18. 04. 2025].